

Ang Samuel, gibahin karon sa duha. Timaan ni sa ikatulong yugto sa balaang kasaysayan human sa Genesis ug Exodo. Mabasa dinhi **ANG KALIHOKAN SA DIYOS SA KASINGKASING SA MGA TAWO** ug giunsa ini pagbulig sa kamandoan sa Diyos.

Sa simpling pamaagi, gipakita ang mga panig-ingnan ug kasaypanan ni **DAVID**; sama ni bisag kinsa nato, morag dunay misteryo ang iyang kinabuhi. Bisan pa ini, makita sa kataposan, nga ang Diyos nag-uban sa bisag unsang hitabo niya ug nagtukod uban nila og butang nga dili mawala.

Ang kamahinungdanon ining basahona wala maggikan sa mga dagkong hitabo sa kasaysayan; bisag naay pipila nga mabasa dinhi. Ang gihatagag dakong pagtagad mao ang **PERSONAL NGA KASAYSAYAN** ni David ug sa iyang kadaogan. Ang unang hari sa Israel modelo sa magtotoo, kay bisag tawo siya nga dunay talagsaong pamarog ug dili kasarangang kalantip, nagpadasig ug nagpagiya siya sa **DIYOS**. Naghunahuna siya sa pag-alagad Niya sa tanang butang.

Gipakita dinhi **ANG DIYOS NGA MORAG NAGTAGO**. Wala maghisgot sa Diyos nga nagpadayag sa kaugalingon o nagpakitag talagsaong timailhan. Gawas lang sa gipadayag kang propeta Natan nga mahimong mahukmanon alang sa umaabot: ang gingharian ni David, sa Jerusalem ug sa tibuok nga Palestina, mamalukpanong gingharian sa Diyos. Na **ANAK NI DAVID** si JesuCristo.

May duha ka tawo nga nag-una ni David:

- si **SAMUEL**, ang kataposan sa mga maghuhukom ug propeta pod. Panahon ni kanus-a mibati ang nagbulagbulag nga mga Israelita nga nagkinahanglan silag hari aron pagmando nila: “hatagi mi karon og hari nga magmando namo sama sa tanang kanasoran,” imbis mosalig lang sa mga linamdagan, ang mga “Maghuhukom” nga dili kanunayng naa alang sa ilang panginahanglan,

- si **SAUL**, ang unang hari nga gipili sa Diyos, apan sa ngadtongadto, gisalikway.

Nagsugod ang basahon sa wala pa magmando ang Israel sa Canaan. Mga tribu pa sila nga nagpuyo sa yuta isip mga mag-uuma gikan sa pagkamagbalantayg mga karnero. Nanimuyo sila sa kabungtoran, ug kanunayng gisulong sa mga Pilisteo sa tabunok nga kapatagan ug sa kabaybayonan sa syudad sa Gat, Gaza, Asdod, Ascalon ug Acaron.

Ang sugilanon ni Ana

1¹ Anaay lalaking taga Rama nga gihinganlag Elcana. Kaliwat siya ni Suf. Anak siya ni Era nga anak ni Elium. Si Elium usab, anak ni Tohu sa banay ni Suf. Mipuyo siya sa kabukiran sa Efraim. ²Duha ang iyang asawa, si Ana ug Penena, apan wala manganak si Ana.

³Matag tuig molugsong si Elcana sa Silo aron mosimba ug mohalad ug gasa kang Yahweh nga Labing Gamhanan. Si Jofni ug Finjas ang mga pari didto. Mga anak sila ni Eli. ⁴Matag halad ug gasa ni Elcana, gibahinan niya si Penena ug ang iyang mga anak. ⁵Apan gidobli niya ang bahin ni Ana nga labaw niyang gihigugma bisag gilanday siya ni Yahweh. ⁶Kanunayng gipalagot si Ana sa iyahang karibal gumikan sa iyang kalanday ⁷matag adto nila sa balay ni Yahweh. Busa, mihilak si Ana ug nagdumili pagkaon. ⁸Gipangutana siya sa iyang bana, si Elcana: “Ana, nganong naghilak ka? Nganong dili ka mokaon? Nganong nagmasulob-on ka? Dili ba, mas labaw ka alang kanako kay sa daghang anak nga lalaki?”

⁹Adunay higayon nga humag kaon ug inom nila sa Silo, mitindog si Ana duol kang Eli, ang pari, nga naglingkod tupad sa pultahan sa Balay ni Yahweh. ¹⁰Hilabihan ang iyang kasubo ug nagdangoyngoy siyang nagampo kang Yahweh. ¹¹Misaad siya:

“O Yahweh nga Labing Gamhanan, sud-onga ang kasubo sa imong ulipon. Hatagi kog anak nga lalaki nga akong paalagaron kanimo sa tibuk niyang kinabuhi. Dili ko pakiyasag labaha ang iyang ulo.”

¹²Samtang nag-ampo si Ana sa atubangan ni Yahweh, gitan-aw ni Eli ang iyang baba. ¹³Kinasingkasing ang iyang pag-amo mao nga nagkibutkibot ang iyang baba, apan walay madungog nga tingog. Nagto si Eli nga hubog si Ana. ¹⁴Busa nangutana siya: “Kanus-a ka nahubog? Ug kanus-a ka huwasi?” ¹⁵Apan mitubag si Ana: “Dili man ako hubog; nasubo lang ako pag-ayo. Dili ako moinom og bino. Nagpahungaw lang ako kang Yahweh sa sulod sa akong kasingkasing. ¹⁶Ayawg too nga daotan akong babaye. Hilabihan lang ang akong kaguol. Busa, nagpadayon kog ampo.” ¹⁷Miingon si Eli: “Lakaw nga malinawon. Lhatag unta sa Diyos sa Israel ang imong gipangayo.” ¹⁸Mitubag si Ana, “Mahimo untang takos sa kaluoy mo ang ubos nimong ulipon.” Mipauli siya ug mikaon; wala nay lama sa kasubo ang iyang panagway.

¹⁹Misayog mata si Elcana sa pagkaugma ug misimba atubangan ni Yahweh uban sa iyang mga asawa. Dayon, mipauli sila sa Rama. Samtang midulog si Elcana kang Ana naluo si Yahweh kaniya. ²⁰Busa, nagsabak si Ana ug nanganak og lalaki nga

• **1.1** Nagsugod ni sa istorya sa magtiayon nga nanimuyo sa lungsod ibabaw sa bungtod.

May babayeng landay nga nangamuyo ni Yahweh aron makapanganak siya. Gidungog siya ni Yahweh, ug gihatagag dili lang usa ka anak nga lalaki kondili, propeta pod sa iyang katawhan.

Sagad, magpili ang Diyos og iyang sulugoon gikan sa mga pamilya nga nawad-ag paglaom nga manganak pa. Gihatagan sa Diyos og kinabuhi ang mga patay; ug paglaom ang nawad-an ini, sama sa pagkatawo ni Isaac ug ni Juan nga Magbubunyag (Lc 1:5). Sa Isaias mabasa ni: “Paglipay, O babaye nga landay!” (Is 54:1)

Gihulagway dinhi ang relihiyosong kinabuhi atdong panahona. Wala pay templo ang Israel mao nga dad-on sa mga magtoto ang ilang

hayop sa tolda sa Silo diin nahamutang ang Arka sa Kasabotan. Ang amahan isip pangulo sa pamilya mao sab ang pari nga mohalad sa mga sakripisyo. Human sa panahon ni David ang pari sa tribu ni Levi nahimong tigpatali-wala tali ni Yahweh ug sa katawhan.

Gipakita dinhi ang ubos nga kahimtang sa kababayan-an. Nahigugma si Elcana kang Ana sama sa paghigugma niya sa iyang mga anak, apan samtang gitugotan pa ang mga lalaki sa pagpangasawag daghan, ang mga magtiayon dili makapanimuyo sumala sa kabubut-on sa Diyos (Gen 2:24).

Bunga sa iyang hilom nga binuhatan, mapakita ni Ana sa iyang anak ang diwa sa pagkareponsabli ug ang espiritu sa sakripisyo, ug maandam ang dalan sa Diyos diha ni Samuel.

ginganlan niyang Samuel: “Kay pina-
ngayo ko siya kang Yahweh.”

²¹ Mibalik si Elcana sa templo uban sa tibuok niyang pamilya aron mohalad sa tinuig niyang gasa ug motuman sa saad kang Yahweh. ²² Miingon si Ana nga dili mokuyog sa bana: “Dad-on ko didto ang bata kon malutas na siya ug paatubangon ko siya kang Yahweh. Adto na siya mopuyo sa tibuok niyang kinabuhi.” ²³ Miingon si Elcana: “Buhata ang gitooan mong maayo. Pabilin dinhi hangtod nga malutas ang bata. Nag-ampo ko nga tumanon unta ni Yahweh ang iyang saad.” Busa, nagpabilin si Ana ug nagpasuso sa bata hangtod sa pagkalutas niini.

Ang pag-ampo ni Ana

2^{*} ¹ Nag-ampo si Ana sa pag-ingon:

“Naghudyaka ang kasingkasing ko
ug nagmaya diha kang Yahweh:
naa sa Diyos ang akong kusog.

Nalipay ug nagkatawa ako sa mga kaaway,
kay miabot ka ug miluwas kanako sa imong gahom.

² Si Yahweh lang ang balaan,
walay laing sama kanimo,
walay bato nga makatupong sa atong Diyos.

³ Ayaw na pagpanghambog,
hunong na sa kamapahitas-on,
kay Diyos si Yahweh nga nahibalo sa tanan;
timbangon niya ang tanang binuhatan.

⁴ Mabanggi na ang pana sa kusgan,
apan naghambig kusog ang huyang.

⁵ Motrabaho ang mga busog aron makakaon,
apan dili kinahanglang motrabaho ang gigutom.

• **2.1** Ang awit ni Ana sa pagdayeg naghi-
mo niyang tigpamaba sa tanang sinalikway ug
dinaugdaog sa kalibotan.

Diyos nga manluwas sa tanang kabos ug hinikawan si Yahweh nga nanghimaraot sa nagsalig sa armas ug kusog, sa pagkaon nga nahipos ug sa kabtangan. Nagpadayag siya sa iyang himaya pinaagi sa pagbalit-ad sa kahim-tang tali sa mga dato ug kabos sama sa sam-bingay sa dato ug Lazaro, (Lc 16:25). Ang Diyos kinabuhi ug kamatayon, siyay modala sa lubnganan ug mobanhaw. Ang awit ni Ana dunay propetikong panan-awon. Sama ni Ana, angay tang magmasaligon ug magmapa-sigarbohan sa atong Diyos, bisag sa sosyedad nato karon, kwarta ug kauswagan ang gipa-

²⁴ Human malutas ang bata bisag gamay pa siya kaayo, gidala kini ni Ana sa Silo, sa balay ni Yahweh. Nag-dala usab siyag usa ka toro nga may tulo na ka tuig, pipila ka takos nga harina ug usa ka botelyang bino.

²⁵ Human ihawa ang toro, gidala niya ang bata kang Eli. ²⁶ Miingon si Ana: “Tan-awa, ginoo! Ako kadtong babaye nga nagbarog kaniadto dinhi sa imong atubangan ug nag-ampo kang Yahweh. ²⁷ Nangayo ako Kani-yag bata ug gihatagan Niya ako. ²⁸ Busa, ihatag ko ang bata kang Yah-weh. Alang siya sa Diyos sa tibuok niyang kinabuhi.” Ug misimba sila kang Yahweh.”

kadios; nabulahan ang mga dato ug gamha-nan.

Gipanghimaraot dinhi ang nangitag kauswa-gan diha sa katilingban ug nagpalambo sa kau-galingong kaayohan aron lang pagpaniguro sa kaugmaon sa pamilya. Maluwas ang dapig sa mga huyang ug way gahom. Apan may mau-law sa kabos nilang kahimtang o kagikan isip mga mamumuo ug mag-uuma. Angayng ma-sayod ang magtotoo nga dakog tampo sa kalu-wasan sa kalibotan ang mga kabos ug gigu-tom. Diin naay kawad-on ug kakulang, mas sayon ang pagdiskobre sa kabililhon sa tawo ug pagsabot nga angay lang sa tawo ang dapig diin makaangkon ang matag usa sa pagkaon ug dignidad.

Kapito manganak ang landay,
 apan magpabiling way paglaom ang daghag anak.

⁶ Ang Diyos kinabuhi ug kamatayon,
 modala siya sa lubnganan ug mobanhaw.

⁷ Si Yahweh ang nagkuha ug ang naghatag;
 siya usab ang nagpaubos ug nagpataas.

⁸ Giisa niya ang kabos sa nagtipun-og nga abo;
 gitawag sila sa pagpakig-uban sa mga prinsipe
 ug pagsunod sa lingkoranan sa kadungganan.

Gipang-iya sa Ginoo ang yuta hangtod sa mga haligi;
 ug sa ibabaw gipabarog niya ang kalibotan.

⁹ Gibantayan niya ang mga lakang sa nahigugma kaniya,
 apan mamatay ang daotan sa kangitngit.

Walay magmalampuson sa kaugalingong kusog!

¹⁰ Nadugmok ang mga kaaway ni Yahweh
 nga sa langit nagpalanog sa tingog batok kanila.

Naghari si Yahweh sa tibuok kalibotan
 ug gibayaw niya ang kaugalingong hari.

Gihimaya niya ang gahom sa iyang hinilogan.”

¹¹ Unya, mipauli si Elcana sa Rama,
 samtang nag-alagad sa Diyos ang
 bata sa pag-alima ni Eli, ang pari.

Ang sugilanon ni Eli

¹² Daotan ug walay bili kang Yah-
 weh ang mga anak nga lalaki ni Eli.

¹³ Ingon niini ang pagtagad nila sa
 mga tawo: Kon may mohalad og gasa,
 moanha ang sulugoon sa pari sam-
 tang ang unod gilapwahan pa. ¹⁴ Gi-
 gamit ang tinidor aron mokuha siyag
 unod sa kaserola, kaldero o kolon.
 Alang sa pari ang madala sa tinidor.
 Giingon niini pagtagad sa mga pari
 ang mga Israelita nga moadto sa Silo.

¹⁵ Gawas pa, sa dili pa masunog ang
 tambok, moabot ang sulugoon sa pari
 ug moingon sa lalaking naghalad sa
 sakripisyo: “Hatagi ang pari sa unod
 nga igsulogba, kay dili siya modawat
 og linapwahang unod gikan kanimo.
 Hilaw lang ang dawaton.” ¹⁶ Kon mo-
 ingon ang lalaki: “Pasagdi una nga
 masunog ang tambok unya, pagkuha
 sa imong gusto.” Motubag ang ulipon:
 “Dili! Hatagi gayod ko dayon, kay kon
 dili mapugos ako pagkuha niana.”

¹⁷ Busa, dako kaayo ang kasal-anan

sa mga anak ni Eli sa panan-aw ni
 Yahweh, kay nanamastamas sila sa
 halad alang kang Yahweh.

¹⁸ Nianang mga higayon nag-ala-
 gad si Samuel kang Yahweh. Bisag
 bata pa, nagsul-ob na siya sa sapot sa
 pari. ¹⁹ Gitahian siya sa iyang inahan
 og sapot sa pari nga gihatag kaniya
 matag lugsong niini uban sa bana
 aron paghalad sa tinuig nga gasa.
²⁰ Gipanalanginan ni Eli si Elcana ug
 ang asawa niini ug giingnan: “Hatagan
 ka unta sa Diyos og daghang anak pi-
 naagi niining babayehana isip ilis sa
 batang lalaki nga gihatag kaniya sa
 Ginoo.” Unya, namauli sila.

²¹ Gitugahan sa Diyos si Ana og tulo
 ka anak nga lalaki ug duha ka babaye
 samtang ang batang Samuel midako
 sa kiliran sa Diyos.

²² Tigulang na kaayo si Eli, apan
 nahibalo siyag giunsa pagtratar sa
 iyang mga anak ang Israel. Nakig-
 hilawas sila sa mga babaye nga nag-
 alagad sa agianan sa Toldang Tagboa-
 nan. ²³ Busa, gipangutana niya sila:
 “Gipangagsultihan sa mga tawo ang
 daotan ninyong binuhatan, nganong
 ingon man niini ang inyong gibuhat?”

²⁴ Mga anak, dili maayong balita ang nadungog ko nga mikaylap sa Syudad sa Diyos. ²⁵ Kon makasala ang usa ka tawo sa iyang igsoon, mangama ang Diyos alang kaniya. Apan kon makasala siya batok sa Diyos kinsay mangama alang kaniya? Wala maminaw ang duha sa gisulti sa ilang amahan, kay nakahukom na ang Diyos nga angay silang mamatay.

²⁶ Nagpadayog tubo ang batang si Samuel. Midako siya og buotan sa panan-aw sa Diyos ug sa katawhan.

²⁷ Usa niana ka adlaw, may propeta sa Diyos nga miadto kang Eli, ug giingnan siya ni Yahweh: “Nagpaila ako sa akong kaugalingon sa kaliwatan sa imong amahan samtang didto sila sa Ehipto sa balay ni Paraon. ²⁸ Gipili ko siya gikan sa tanang tribu sa Israel aron maakong pari ug moduol sa akong alampoanan. Magsunog siyag insenso, ug magsul-ob og sapot sa pari sa akong atubangan. Gihatag ko sa kaliwatan sa imong amahan ang tanang halad-sinunog sa mga Israelita. ²⁹ Nganong gihi-nakoghakogan man ninyo ang akong halad ug mga gasa nga ako mismoy nagsugo alang sa akong puy-anan? Nganong mas bililhon man alang kanimo ang imong mga anak kay kanako? Nganong gipatambok man ninyo ang inyong kaugalingon sa labing lamiang bahin sa matag halad sa akong katawhang Israel? ³⁰ Busa, mipahayag si Yahweh, Diyos sa Israel – Misaad ako nga ang imong kaliwatan ug ang kaliwatan sa imong ginikanan mag-alagad kanako hangtod sa kahangtoran. Apan dili kini mahitabo karon. Mopasidungog ako sa nagpasidungog kanako ug moyubit sa nagyubit. ³¹ Hapit na moabot ang adlaw nga

dugmokon ko ang imong kusog ug ang kusog sa tanan mong kaparyentihan. Wala moabot sa pagkatigulang. ³² Makita nila ang kalisod sa akong puy-anan. Hatagag kauswagan ang Israel apan ang imong mga kaliwat dili moabot sa pagkatigulang. ³³ Ang kaliwat nimo nga akong ipabilin aron mag-alagad kanako maluwasa aron mohilak sa kapait ug mabuhi sa kasubo; apan mamatay sa espada ang tanan. ³⁴ Mahimong timaan alang kanimo ang mahitabo sa duha mo ka anak, si Jofni ug Finjas. Mamatay ang duha sa usa lang ka adlaw. ³⁵ Pag-atiman og pari nga magmatinud-anon kanako ug mobuhat sa ania sa akong kasingkasing ug kaisipan. Lig-onon ko ang iyang kaliwat ug moalagad siya kanako ug sa akong hinilogan sa tanang adlaw. ³⁶ Unya moduol ug moyukbo sa iyang atubangan ang nahibilin sa imong kaliwat alang sa usa ka buok nga salapi o pan. Magkanayon sila: Hatagi intawon ako og buluhaton sa pagkapari aron makakaon ako.”

Gitawag sa Diyos si Samuel

3 ¹ Nag-alagad kang Yahweh ang batang Samuel ubos sa pag-amuma ni Eli. Niadtong mga adlawa panagsa pa ang pulong ni Yahweh ug siliklahon ang panan-awon.

² Usa ana ka gabii, si Eli nga dili na kaayo makakita, naghigda sa iyang kwarto; ³ nagsiga pa ang lamparilya sa Diyos. Naghigda usab si Samuel sa Balay ni Yahweh nga nahimutangan sa Arka. ⁴ Unya, mitawag si Yahweh: “Samuel, Samuel!” Mitubag si Samuel: “Ania ra ako.” ⁵ Midagan siya kang Eli ug miingon: “Ania ako, kay nagtawag

• **3.1** Gitawag sa Diyos si Samuel sa personal ug direktang paagi. Dili hinuon ni sama sa pagtawag niya ni Isaias o ni Pablo. Apan bisan pa ini, ang tubag sa batang Samuel nagdamand niya sa mas dakong buluhaton sa umabot.

Bisan sa panuigon ni Eli ug sa iyang katungdanan, matinud-anon niyang gihatagag gibugaton ang batang Samuel. Alang niya wala mag-agad sa idad sa tawo ang kahingkod sa pagtoo, ug gidawat niya ang gipahamtang sa Diyos nga gipadangat sa usa ka bata.

Nagpahinumdang ang teksto sa katungdanan sa wala magdisiplina sa anak. Katungdanan sa amahan ang pag-edukar ug paggiya sa mga anak bisag nagpasabot ni nga usahay pagasilotan sila. Mas maayo ni kay sa pasagdan sila sa pagbuhat sa buot nilang buhaton. Giawhag ni sa katawhan sa Israel. Dili likayan sa ginikanan ang kaakohan sa kahadlok nga

dili na sila mahalon sa bata. Kay dili pa man hingpit ang pagkaumul sa konsensya sa bata, matabangan siya sa paglambo ug sa pagkagawasanon pinaagi sa pagtuman sa gitudlo sa “Balaod.” (Basaha sa Sir 30, Gal 4, ug ang komentaryo sa Mag 8:22).

Ang pagtawag kang Samuel, nagpahinumdang nga gitawag sa Diyos ang matag usa alang sa dili kapulihang tahas. Sa katilingban karon daghan ang mubog panan-aw sa kaugalingon, kay nahikot man sila sa kusog-pamuo ug dyotay rag madawat nga pagdayeg. Kay wala man silay tahas o katungdanan nga ikapasiagarbo dali rang mahiubos. Dili nila mabati nga “gitawag” sila o gikinahanglan alang sa mas dako pang tahas. Busa, wala silay mas lawom nga tumong o misyon sa kinabuhi. Sa pagpuyo sa kinabuhi, mangutana ang matag usa sulod sa kailadman: “Unsay kabubut-on sa Diyos alang nako?”

ka.” Apan miingon si Eli: “Wala oy, wala ko ikaw tawga. Hala, balik og higda.” Busa, mipahawa siya ug mi-higda.

⁶Mitawag pag-usab si Yahweh: “Samuell!” Mibangon si Samuel ug mi-adto kang Eli nga nag-ingon: “Ania ako, kay nagtawag ka.” Apan miingon si Eli: “Wala ko ikaw tawga, anak. Balik og higda.”

⁷Wala pa si Samuel makaila kang Yahweh ug wala pa ipadayag kaniya ang pulong sa Diyos. ⁸Apan gitawag ni Yahweh si Samuel sa ikatulong higayon. Mibangon si Samuel, miadto kang Eli ug miingon: “Ania ako, kay nagtawag ka.” Nasabtan ni Eli nga gitawag ang bata sa Diyos. ⁹Miingon si Eli kang Samuel: “Sigi, higda. Kon may motawag, tubaga siya: Sulti, Yahweh, kay naminaw ang imong sulugoon.” Mipahawa si Samuel ug mihigda pag-usab.

¹⁰Miabot si Yahweh ug mibarog sa atubangan ni Samuel. Sama sa miaging higayon mitawag siya: “Samuel, Samuell!” Mitubag si Samuel: “Sulti, kay naminaw ang imong sulugoon.”

¹¹Miingon si Yahweh kang Samuel: “Paminaw, hapit ko na himoon sa Israel ang makapalisang sa makadungog. ¹²Nianang adlaw, matuman ang gisulti ko batok sa mga kaliwat ni Eli gikan sa sinugdan hangtod sa kataposan. ¹³Ingna siya nga hapit ko na hukmi ang iyang kaliwatan hangtod sa kahangtoran. Nahibalo siya nga nagbugalbugal sa Diyos ang iyang mga anak, apan wala niya badlonga. ¹⁴Busa, nakasaad ako nga dili ug dili gayod mabayran sa halad o sa gasa ang kasal-anan sa kaliwat ni Eli bisag kanus-a.”

¹⁵Mihigda si Samuel hangtod sa

buntag unya, giablihan niya ang mga pultahan sa balay ni Yahweh. Sa kahadlok dili niya maitug-an kang Eli ang panan-awon. ¹⁶Apan gitawag siya ni Eli ug giingnan: “Samuel, anak.” Mitubag si Samuel “Ania ra ko.” ¹⁷Nangutana si Eli: “Unsay gisulti ni Yahweh? Sultihi ako sa tinuod. Silotan ka unta sa Diyos kon may itago ka.” ¹⁸Busa, gitug-an ni Samuel ang tanan. Ug miingon si Eli: “Si Yahweh siya! Buhaton niya ang maayo sumala sa iyang panan-aw.”

¹⁹Mitubo si Samuel nga inubanan sa Diyos. Gituman niya ang mga pulong ni Yahweh. ²⁰Nahibalo ang tibuok Israel, gikan sa Dan hangtod sa Berseba nga tinuod nga propeta sa Diyos si Samuel. ²¹Mipadayon si Yahweh pagpakita didto sa Silo diin pinaagi sa iyang pulong gipadayag niya ang iyang kaugalingon kang Samuel.

Gikuha sa mga Pilisteo ang Arka

4 ¹Gipahibalo ni Samuel ang mga pulong sa tanang Israelita.

Nianang mga higayon, migawas ang mga Israelita aron makiggubat sa mga Pilisteo, ug nagkampo sa Eben-Ezer, samtang didto sa Afec ang mga Pilisteo. ²Nangandam ang mga Pilisteo ug misulong sa mga Israelita. Nag-sugod dayon ang panagsangka ug napildi ang mga Israelita. Mikabat sa 4,000 ang nangamatay kanila. ³Sa pag-atras sa kampo sa mga tropa, nangutana ang mga magulang sa Israel: “Nganong gipasagdan man ta ni Yahweh nga mapildi sa mga Pilisteo? Kuaon nato sa Silo ang Arka sa Diyos ug dad-on dinhi aron ubanan ta ug maluwas sa atong mga kaaway.”

⁴Busa, nagpadala silag mga sinugo sa Silo. Gikuha nila ang Arka sa kasa-

• 4.1 Sa pagpakigsangka nila sa mga Pilisteo nangayog panabang ang mga Israelita kang Yahweh mao nga gidaladala nila ang Arka sa Kasabotan, sa pagtoo nga mapugos ang Diyos sa pagpadaog nila.

Apan dili mahinugdanon alang sa Diyos ang

balaang sudlanan, ug dili siya moalagad sa mapasagaron. Tudloan hinuon sila pinaagi sa kapildihan, bugti sa ilang kamaluibon. Busa, wala motubag ang Diyos ug napunta sa kamot sa mga kaaway ang Arka sa Kasabotan.

botan ni Yahweh nga gitaliwad-an sa mga kerubin ug giubanan sa duha ka anak nga lalaki ni Eli: si Jofni ug Finjas.

⁵ Sa pag-abot sa kampo sa Arka sa Diyos, nanuliyaw sa kusog nga tingog ang mga Israelita ug nauyog ang yuta. ⁶ Nadunggan sa mga Pilisteo ang suliyaw ug nangutana sila: “Unsay kahulogan sa maong suliyaw?” Giingnan sila nga miabot sa kampo ang Arka sa Diyos.

⁷ Nahadlok ang mga Pilisteo ug miingon: “Usa ka Diyos ang miabot sa kampo! Makaloluoy ta! Sukad masukad wala pa mahitabo ang sama niini. ⁸ Kamakaloluoy nato! Kinsay moluwasa kanato sa kamot sa Diyos nga Gamhanan, ang Diyos nga mipatay sa mga Ehiptoohanon pinaagi sa tanang matang sa katalagman ug pesti? ⁹ Ligonang inyong kaulingon ug magpakalalaki kamo. Kon dili gani, maulipon kamo sa mga Hebreo sama sa pagkaulipon nila sa Ehipto. Magpakalalaki kamo ug sukol!”

¹⁰ Misukol ang mga Pilisteo ug nabuntog ang mga Israelita nga miikyas ug mipauli. Nangamatay ang 30,000 ka sundalong Israelita. Alaot nga kapildihan! ¹¹ Nakuha ang Arka sa Diyos ug namatay ang duha ka anak ni Eli, si Jofni ug Finjas.

¹² May lalaki sa tribu ni Benjamin nga nakaikyas sa panggubatan ug miabot sa Silo sa maong adlaw. Nagkagidlay ang iyang sapot ug napulos sa abog ang ulo. ¹³ Sa pag-abot niya, naglingkod si Eli sa iyang lingkoran daplin sa dalan. Naglantaw siya, kay mikuba man ang iyang dughan tungod sa Arka sa Diyos. Sa syudad gibalita sa lalaki ang nahitabo, ug sa pagakadungog misinggit ang tibook syudad. ¹⁴ Nakadungog niini si Eli ug nangutana: “Unsa ang kabanha?” Miduol kang Eli ang lalaki ug gibalita ang nahitabo. ¹⁵ Nubintay-utso anyos na si Eli niadtong panahona ug dili na makakita. ¹⁶ Miingon kang Eli ang lalaki: “Gikan pa ako sa panggubatan; nakaikyas ako.” Nangutana si Eli: “Unsay nahitabo sa gubat, anak ko?” ¹⁷ Mitubag ang nagdala sa balita: “Nangikyas ang mga Israelita atubangan sa mga Pilisteo. Dakong kapildihan ang naangkon sa atong kataw-

han! Namatay ang duha mo ka anak, si Jofni ug Finjas. Ug naagaw ang Arka sa Diyos. ¹⁸ Sa paghisgot sa Arka sa Diyos, nahulog si Eli sa gilingkoran sa kilid sa pultahan, nabali ang liog ug namatay kay tigulang na siya ug dako ang iyang lawas. Nagdumala si Eli sa Israel sulod sa 40 ka tuig.

¹⁹ Nagsabak ang umagad ni Eli, asawa ni Finjas, ug hapit na maganak. Sa pagkahibalo niya nga naagaw ang Arka sa Diyos ug patay na ang iyang bana ingon man ang ugangang lalaki, nanganak siya nga wala pa sa hustong panahon. ²⁰ Samtang naghingutas siya, miingon ang kababayan-an nga nagtan-aw: “Ayawg kahadlok, kay lalaki ang imong anak.” Apan wala siya motubag ug wala makadungog. ²¹ Giingnan niyang lkabod ang bata ug miingon siya: “Mibulag na ang himaya sa Israel!” tungod sa pagkailog sa Arka sa Diyos ug sa pagkamatay sa ugangang lalaki ug sa iyang bana. ²² Sa pag-ingon niya: “Mibulag na ang himaya sa Israel!” Ang nailog nga Arka sa Diyos ang iyang gipasabot.

5 ¹ Sa nailog na sa mga Pilisteo ang Arka sa Diyos, gidala kini sa Asdod gikan sa Eben-Ezer. ² Gialsa nila ang Arka sa Diyos ug gisulod sa Templo ni Dagon ug gitupad kini sa Arka. ³ Mimatag sayo sa sunod adlaw ang taga Asdod, ug nakita nila si Dagon nga naumod sa yuta atubangan sa Arka sa Diyos. Gikuha nila si Dagon ug gibalik sa nahimutangan. ⁴ Apan sa pagmata nila sa sunod buntag diha si Dagon – naumod gihapon sa yuta atubangan sa Arka sa Diyos. Naputol ang ulo ug ang kamot ug diha na kini sa baba sa pultahan; ang lawas ra ang tibook. ⁵ Busa, hangtod karon, dili motunob sa baba sa pultahan sa templo ni Dagon sa Asdod ang mga pari ni Dagon, ug ang mosimba sa iyang templo.

⁶ Gisilotan sa Ginoo ang taga Asdod, gipaantos ug gipatakboyag hubag ang kasikbit nga lugar. ⁷ Tungod niini ang mga taga Asdod miingon: “Dili angayng magpabilin dinhi ang Arka sa Diyos sa Israel. Dakong kadaot ang atong nahiangoman ug ni Dagon nga atong dios.” ⁸ Gittigom nila ang mga pangulo sa mga Pilisteo ug gipangutana: “Unsay buhaton nato sa Arka sa Diyos sa Israel?” Mitubag sila: “Ipadala sa Gat ang maong Arka.”

Ug gipadala nila kini sa Gat. ⁹ Sa Gat, gikastigo ni Yahweh ang syudad, hinungdan sa dako nilang kahadlok. Gipaantos niya ang tagilungsod. Gitugkag hubag ang bata ug tigulang. ¹⁰ Busa, gipadala nila ang Arka sa Acaron diin nanyagit ang tagilungsod: “Gidala kanato ang Arka sa Diyos sa Israel sa pagpatay kanatong tanan.” ¹¹ Gittigom nila ang mga pangulo sa mga Pilisteo ug giingnan: “Ipahilayo dinhi ang Arka

sa Diyos sa Israel ug ibalik sa iyang dapit aron dili kitta mahurot ug kamatay.” Nasamok og dako ang tibuok siyudad tungod sa kabug-at sa kamot sa Diyos batok niini.¹² Gitakboyag hubag ang wala mangamatay. Ang singgit sa siyudad miabot sa laingit.

6¹ Ang Arka sa Diyos Nagpabilin sa kayutaan sa mga Pilisteo sulod sa pito ka bulan. ²Gitawag sa mga Pilisteo ang ilang kaparian ug manalagna ug gipangutana: “Unsay angay natong buhaton sa Arka sa Diyos? Sultihni kamig unsay among buhaton aron mabalik kini sa tukma niyang dapit.” ³Mitubag sila: “Kon ibalik ninyo sa Israel ang Arka sa Diyos, ayaw ibalik nga walay sulod. Gikinahanglang magpadala kamog halad bayad sa sala. Mamaayo kamo ug mahibaloan ninyo kun nganong gipaantos kamo pag-ayo sa Diyos.” ⁴Miingon sila: “Unsay halara ang ibayad sa sala?” Mitubag sila: “Paghimog lima ka bulawang hulagway sa almoranas ug ilaga tukma sa gidaghanon sa mga syudad sa Filistea, kay usa ra man ka matang sa sakit ang mitakboy kaninyong tanan ingon man sa inyong mga pangulo. ⁵Paghimog mga hulagway sa inyong almoranas ug ilaga nga misangkad sa kayutaan. Unya, himayaa ang Diyos sa Israel. Basin na lag dili na kamo kastigohon sa iyang kamot, ingon man ang mga dios ninyo sa kayutaan. ⁶Apan ayaw tig-aha ang inyong kasingkasing, sama sa gibuhat sa taga Ehipto ug ni Paraon. Dili ba, human siloti ni Yahweh, gipapahawa nila ang mga Israelita?”

⁷Paghimo karon og bag-ong karomata ug pagkuhag duha ka bakang gatasan nga wala pa kayugohi. Sangoni sa karomata ang mga baka, apan ipalayo ang nati. ⁸Kuhaa ang Arka sa Diyos ug ibutang sa karomata. Sa kilid sa Arka ibutang ang mga hulagway nga gisulod sa kahon isip bayad sa inyong sala unya, palakwa ug pasagdig asa paingon ⁹apan bantayi. Kon motungas kini aron mopauli sa iyang yuta ug moagi sa Betsemes, nan ang Ginooy naghatag sa dagkong katalagman kon dili, mahibalo ta nga ang sulagma mihampak kanato.

¹⁰Gibuhat nila kini. Nagkuha silag duha ka gatasang baka nga gisangonan sa karomata apan gitangkal ang nati. ¹¹Gibutang nila ang Arka sa Diyos sa karomata, uban ang kahon ug mga hulagway sa bulawang ilaga ug almoranas. ¹²Gipalakaw ang mga baka paingon sa Bet-Semes subay sa dalan, wala palikoa sa tuo o sa wala. Misunod

ang lima ka pangulo sa mga Pilisteo hangtod sa kinatumyan sa Bet-Semes.

¹³Nanganig trigo sa walog ang taga Betsemes niadtong panahona. Nakita nila nga nagkaduol ang Arka ug nangalipay sila. ¹⁴Miabot ang karomata sa umahan ni Josue sa Bet-Semes ug mihunong duol sa dakong bato! Gibugha nila ang kahoy sa karomata ug ibabaw sa maong bato naghimo silag halad-sinunog sa mga baka, isip ilang gasa kang Yahweh. ¹⁵Gilusad sa mga Levita ang Arka ni Yahweh ug ang kahon nga may mga hulagwayng bulawan ug gi-tungtong sa dakong bato.

Naghalad ang taga Bet-Semes og mga sinunog nga gasa alang kang Yahweh ni-anang adlaw ¹⁶nga nasaksihan sa lima ka pangulo sa mga Pilisteo. Mipauli sila sa Acaron nianang adlaw.

¹⁷Mao kini ang mga syudad sa mga Pilisteo nga naghalad og almoranas nga bulawan isip gasa alang sa sala batok sa Ginooy: ang Asdod, Gaza, Ascalon, Gat ug Acaron. ¹⁸May bulawang ilaga usab, tukma sa gidaghanon sa mga Probinsiyang Pilisteo ubos sa pagdumala sa lima ka pangulo. Giapil pag-ihap ang mga syudad nga kinotahan ug mga balangayng way paril. Anaa pa hangtod karon sa umahan ni Josue nga taga Bet-Semes ang dakong Bato nga gipatongan sa Arka sa Diyos.

¹⁹Gipatay sa Diyos ang 70 ka taga Bet-Semes, kay mitan-aw sila sa Arka. Nagbangotan pag-ayo ang Syudad sa pagkakitana nila sa kastigo sa Diyos. ²⁰Miingon ang taga Bet-Semes: “Kinsay makabarog atubangan sa Diyos, ang Balaan? Ug asa siya nato ipadala gikan dinhi?” ²¹Nagpadala silag mensahe sa taga Cariatiarim: “Giuli na sa mga Pilisteo ang Arka sa Diyos. Lugsong kamo ug dad-a kini sa inyo.”

7¹ Miabot ang taga Cariatiarim ni kuhaon ang Arka sa Diyos nga gidala sa balay ni Abinadab sa bungtod. Gipahinungud nila si Eleazar, anak ni Abinadab, aron moatiman sa Arka sa Diyos.

Gipukaw ni Samuel ang Israel

• ²Miagi ang dugay nga panahon sukad sa pagbilin sa Arka sa Cariatiarim. Miabot 20 ka tuig ang tibuok syudad sa Israel nagbangotan ug gidhidlaw kang Yahweh.

³Miingon si Samuel sa mga Israelita: “Kon sa tibuok kasingkasing buot ninyong mobalik ang Diyos, isa-

• 7.2 Gisubli dinhi ang kasinatian sa mga Maghuhukom. Gidani ni Samuel ang Israel sa pagbalik kang Yahweh. Agig balos sa kama-

nongon niya sa Kasabotan, nagpaluyo nila si Yahweh aron modaog.

likway ninyo ang mga dios nga Astarte nga anaa kaninyo. Kon ipahiluna ninyo sa Diyos ang inyong kasing-kasing, siya lay alagari. Luwason kamo niya sa kamot sa mga Pilisteo.”⁴ Busa, gisalikway sa mga Israelita ang mga Baal ug Astarte ug si Yahweh lang ang gialagaran.

⁵ Unya, miingon si Samuel: “Magtigom ang tibuk Israel sa Mizpa ug miampo ako kang Yahweh alang kaninyo.”⁶ Pinangulohan ni Samuel nagtigom sila sa Mizpa, nagkalos sila ug tubig nga gibubo atubangan sa Diyos. Nagpuasa sila sa maong adlaw ug miingon: “Nakasala kami sa Diyos.”

⁷ Dihang nahibaloan na sa mga Pilisteo nga nagtigom sa Mizpa ang mga Israelita, milugsong sa kayutaan sa Israel ang mga pangulong Pilisteo aron pagsulong kanila. Sa pagkahibalo usab niini sa mga Israelita nahadlok sila⁸ ug miingon kang Samuel: “Pag-ampo nga walay hunong kang Yahweh, atong Diyos, alang kanato aron luwason kita niya sa kamot sa mga Pilisteo.”⁹ Nagkuha si Samuel ug nating karnero nga gihalad niya kang Yahweh, tibuk halad-sinunog. Miampo si Samuel kang Yahweh alang sa Israel. Ug mitubag si Yahweh.

¹⁰ Samtang naghimo si Samuel sa halad-sinunog miasdang ang mga Pilisteo aron makig-away sa Israel. Apan nianang adlaw, midahunog og

kusog ang tingog sa Diyos taliwala sa mga Pilisteo. Busa, nangalibog sila ug naminghoy atubangan sa Israel.¹¹ Migawas sa Mizpa ang kalalakin-an sa Israel, gigukod ug gipamatay ang mga Pilisteo hangtod sa unahan sa Betcar.

¹² Unya, nagkuha si Samuel og bato ug gibutang sa tungatunga sa Mizpa ug Jesana nga ginganlan niyag Eben-Ezer, kay matud pa niya: “Hangtod dinhi gitabangan kita sa Diyos.”¹³ Busa, napildi ang mga Pilisteo ug wala na mousab pagsulong sa Israel. Sa tibuk kinabuhi ni Samuel, ang kamot ni Yahweh mibatok sa mga Pilisteo.¹⁴ Nabawi sa Israel ang mga syudad gikan sa Acaron hangtod sa Gat nga giagaw sa mga Pilisteo. Gihatagan sa Israel og kagawasan kining mga yutaa, ug nagmalinawon ang Israel ug ang mga Amorreo.

¹⁵ Nagpadayon si Samuel isip usa ka hukom sa Israel sa tibuk niyang kinabuhi.¹⁶ Miduaw siya matag tuig sa Betel, Guilgal ug Mizpa ug nangulo sa Israel niining mga dapita.¹⁷ Unya, mipauli siya sa Rama, ang iyang puyan diin gipanguluhan niya ang Israel ug didto gitindog niya ang alampoaanan kang Yahweh.

Nangayog hari ang mga Israelita

8¹ Sa tigulang na si Samuel, gi-himo niya ang iyang mga anak nga lalaki nga mga hukom sa Israel.

• **8.1** Mibati ang katawhan sa Israel og bagong panginahanglan. Nakaamgo sila sa ilang kahuyangan, hinungdan sa pagkabahinbahin nila ug pagkawalay pagsinabtanay. Dili paigo alang nila ang mga “Maghuhukom” kay dili ni kanunayng naa. Ang 12 ka tribu nagkinahanglag hari nga makahiya sa ila.

Panalipod sa nangagi si Samuel, ug ang iyang mga pasidaan dinasig sa kaugalingong kasinatian. Wala siya moila sa kaayohan sa kusganon ug sentralismong panggamhanan. Nagpasidaan lang siya sa kakuyaw sa kusganong pagmando.

Gibadlong ni Samuel ang katawhan tungod sa huayang nilang pagtoo ni Yahweh. Hisgotan ta karon ang problema sa siguridad. Mas isalig nila sa uban ang tahas sa pagbuhat og mga lakang ug ang pagkaresponsabi alang nila.

Ingon ini ang nahitabo sa pagsugod demokrasya o sa repormang agraryo. Gihiidlaw ang katawhan sa diktador o sa midaugdaog nilang pangulo.

Bisag asa, kon walay kinaugalingong pangingkamot ug responsabilidad, magpatigbaw ang politikanhong pagdominar, ilabi na kon isalig lang ang tanan sa matag usa sa panggamhanan; walay mahitabong kalamboan.

Sumala sa Samuel, ang angay untang mahitabo mao nga ang hari matinud-ananyng tinugyanan sa Diyos ug sulugoon sa katawhan. Ang nakadaot, kay malagmit nag-alagad lang siya sa kaugalingong ambisyon, hangtod sa pagdaugdaog sa katawhan. Bisan sa karaang panahon, hitso ang diktador sa kahibalo sa propaganda aron paglamat sa katawhan sa ilang kabilihon (Lc 22:25).

² Joel ang kamagulangan ug Abias ang ikaduha. Gipamunuan nila ang Berseba, ³ apan wala sila mosunod sa iyang mga tunob. Mga nawong silag kwarta. Midawat og suborno ug nagtuis sa katarongan.

⁴ Mao nga nagtigom ang tanang pangulo sa Israel, miadto kang Samuel sa Rama, ⁵ ug miingon: “Tigulang ka na ug wala ka sunda sa imong mga anak. Busa, hatagi kamig hari karon nga maoy mangulo kanamo sama sa mga hari sa tanang kanasoran.”

⁶ Wala miuyon si Samuel sa ilang gisulti: “Hatagi kamig hari.” Busa nagampo siya kang Yahweh ⁷ nga miingon kaniya: “Paminawa ang tingog sa katawhan ug ang ilang gisulti. Dili ikaw ang ilang gisalikway kon dili, ako nga naghari kanila. ⁸ Ingon niini ang gibuhat nila dihang gipagawas ko sila sa Ehipto. Gitalikdan nila ako aron molagad sa laing dios. ⁹ Paminawa ang ilang tingog, apan pasidan-i silag maayo ug sultih sa matang sa hari nga magmando kanila.”

¹⁰ Gisultihan ni Samuel ang katawhan nga nangayog hari sa giingon ni Yahweh. ¹¹ Ingon niini ang maghari unya kaninyo! Kuhaon niya ang inyong mga anak nga lalaki ug igahin sa iyang mga karwahe ug kabayo ug padalaganong mag-una sa iyang mga karwahe. ¹² Ang uban, himoong mga tigmando sa libo nga mga sundalo ug ang uban usab sa singkwenta. Pabugwalon sa yuta ang uban ug paanihan sa abot, pabuhaton sa mga pana alang sa gubat ug sa kasangkapan sa mga karwahe. ¹³ Kuhaon niya ang inyong mga anak nga babaye aron pagandam sa mga pahumot, pagpangusi-na ug paghimog pan. ¹⁴ Kuhaon niya ang labing maayong abot sa inyong kaumahan, kaubasan ug kaolibohan ug iyang ihatag sa mga opisyal. ¹⁵ Kuhaon niya ang ika-10 ka bahin sa in-

yong binhi ug kaubasan ug ihatag sa mga pangulo ug sulugoon. ¹⁶ Kuhaon niya ang mga ulipon ninyong lalaki ug babaye, ang labing nindot sa inyong mga baka ug asno alang sa iyang buluhaton. ¹⁷ Kuhaon niya ang ika-10 ka bahin sa inyong kahayopan. Ug uliponon niya kamo. ¹⁸ Niana unyang adlaw mohilak kamo tungod sa hari nga inyong gipili, ug dili kamo lingion ni Yahweh.”

¹⁹ Apan wala maminaw kang Samuel ang katawhan ug miingon: “Dili! Buot namo nga anaay mangulog hari kanamo aron mahisama kami sa ubang kanasoran. ²⁰ Magmando kanamo ang hari, mangulo ug manguna sa among pagpakiggubat.” ²¹ Gitug-an kini ni Samuel kang Yahweh. ²² Apan miingon si Yahweh: “Pamati ug hatagi silag hari.” Busa, miingon si Samuel sa mga Israelita: “Pamauli kamong tanan sa matag usa ninyong lungsod.”

Ang sugilanon ni Saul

9 ¹ Anaay lalaki sa tribu ni Benjamin nga ginganlag Quis. Anak siya ni Abiel nga anak ni Seror, anak ni Becorat, nga anak ni Afia, ang banggiitang Benjaminita. ² May anak nga lalaki si Quis nga ginganlag Saul. Ulitawo siya nga sa mga Israelita walay makatumbas sa kaambongan. Molapaw sa uban ang tibuok niyang ulo.

³ Usa ana ka adlaw nawala ang mga asno ni Quis, Amahan ni Saul. Miingon si Quis sa anak nga si Saul: “Pagdalag usa ka sulugoon ug lakaw kamo aron pangitaan ang mga asno.” ⁴ Gituyok nila ang tibuok kabukiran sa Efraim lakip ang kayutaan sa Salisa, apan wala makaplagi ang mga asno. Miadto sila sa kayutaan sa Saalim, apan wala usab didto. Gituyok nila ang kayutaan sa Benjamin, apan wala gihapon didto. ⁵ Miabot sila sa kayutaan sa Suf ug miingon si Saul sa sulu-

• **9.1** Ang sumpay sa ulohan 8 naa sa 10:17. Gisukipan ni sa istorya sa pagsugod sa tawag ni Saul. Milakaw siya aron pagpangita sa kabayo sa iyang amahan hangtod nakahinagbo sa wala damha.

goon: “Tara na, mamauli na ta. Basig mas mabalaka kanato ang amahan ko kay sa mga asno.”

⁶ Apan miingon ang sulugoon: “May tawo sa Diyos dinhi nga gitahod pag-ayo. Mga tinuod gayod ang iyang isulti. Adtoon nato siya. Tingaleg maka-sulti siya sa dalan nga angay natong subayon.” ⁷ Miingon si Saul sa sulugoon: “Apan kon moadto ta, unsay atong dad-on alang kaniya? Nahurot na ang pan sa atong mga sako ug wala na tay magasa sa tawo sa Diyos. Unsay ania kanato?” ⁸ Mitubag ang sulugoon: “Duna pa akoy ikaupat nga bahin sa sensiyong salapi. Ako kining ihatag sa tawo sa Diyos aron kasultihan ta sa dalan.”

¹⁰ Miingon si Saul: “Maayo! Tara na!” Nangadto sila sa lungsod sa tawo sa Diyos.

Gihilogan ni Samuel si Saul

• ¹¹ Sa pagkawas sa bungtod paingon sa lungsod gikahinagbo nila ang mga dalagang nagkalos og tubig. Nangutana sila: “Ania ba ang manalagna?” ⁹ (Kaniadto, ang katawhan sa Israel nga mangonsulta sa Diyos moingon “Dali, mangadto ta sa manalagna.” Dili sila moingon propeta, kondili manalagna.)

¹² Mitubag sila: “Anaa siya sa uma; karong adlaw ra siya miabot, kay maghalad karon ang syudad og sakripisyo sa alampoanan sa bungtod. ¹³ Pagsulod ninyo sa lungsod makasugat ninyo siya sa dili pa siya mosaka sa alampoanan sa bungtod aron makaon. Dili mangaon ang katawhan kon dili siya moabot, kay panalangin una niya ang halad. Unya mangaon

ang mga dinapit. Busa, tungas karon. Masugatan ninyo siya.”

¹⁴ Miadto sila sa lungsod ug sa ilahang pagsulod, nakita nila si Samuel paingon sa alampoanan sa bungtod.

¹⁵ Sa wala pa moabot si Saul, miingon na si Yahweh kang Samuel: ¹⁶ “Ugma ingon niining orasa magpadala ako kanimog usa ka lalaki gikan sa kayutaan sa Benjamin. Hilogi siya nga pangulo sa akong syudad, ang Israel. Luwason niya ang akong katawhan sa kamot sa mga Pilisteo. Nakita ko nga gidaugdaog sila ug nadungog ko ang pagdangoyngoy nila.”

¹⁷ Sa pagkakita ni Samuel kang Saul, miingon kaniya si Yahweh: “Mao kana ang lalaking giingon ko!

Magdumala siya sa akong katawhan.

¹⁸ Giduol ni Saul si Samuel sa may pultahan ug giingnan: “Palihog, tudlui kami sa balay sa manalagna?” ¹⁹ Mitubag si Samuel: “Ako ang manalagna. Mouna ka kanako ngadto sa alampoanan sa bungtod; makigsalo ako kanimog karon. Ugma na sa buntag pauli. Sultihan ta ka kun unsa ang anaa sa imong kasingkasing. ²⁰ Ayawg kabalaka sa mga asno nga nawala kay nakaplagan na kini.” ²¹ Mitubag si Saul: “Benjaminita ako, sa kinagamyang tribu sa Israel, ug kinaubsan sa tribu ni Benjamin ang akong banay. Nganong nakigsulti ka kanako sama niini?”

²² Gidala ni Samuel si Saul ug ang sulugoon ngadto sa lawak-tigomanan. Gipalingkod sila sa lamesa sa mga dinapit nga modul-an sa 30 ka tawo. ²³ Miingon si Samuel sa kusinero: “Dad-a ngari ang akong gipatagoan.” ²⁴ Gidala sa kusinero ang tiil ug ang

• 11. Sama sa ubang Israelita, ang batan-ong Saul miadto kang Samuel. Alang nila ang propeta manalagna pod nga makasulbad sa ilang mga problema sa kinabuhi. Dili ni ikatingala. Sulod sa kapid-an ka siglo gikabuangan sa mga tawo ang pagsuta sa kapalaran pinaagi sa mga bitoon, hangtod nga nanginabuhi ini ang uban. Apan sa napalambo na pag-ayo ang syensya, inananay sab ning gibiyaaan. Sa samang paagi ang

mga propeta giila sa mga tawo nga tigpamaba sa tubag sa Diyos, mahitungod sa tanang butang. Daghan ang mangonsulta nila, hangtod nga nanginabuhi sila ini. Apan sa pag-abot ni Samuel ug sa dagkong propeta, naklaro nila ang ilang misyon: ang pagpukaw ug paggiya sa katawhan ngadto sa Diyos.

Gihilogan ni Samuel si Saul og lana (tan-awa ang komentaryo sa Lev 8).

gigahin alang kang Saul ug miingon: “Ania ang gigahin alang kanimo. Sigi, kaon.” Nianang adlawa nakigsalog kaon si Saul kang Samuel.

²⁵ Milugsong sila gikan sa altar sa bungtod ug miadto sa lungsod. Gandaman si Saul og higdaanan sa biranda diin natulog siya. ²⁶ Sayo sa buntag sa sunod adlaw gitawag ni Samuel si Saul: “Bangon, kay papaulion na kita.” Mibangon si Saul ug nagkuyog silag gawas. ²⁷ Sa paglusad nila sa lungsod, miingon si Samuel kang Saul: “Sultihi ang imong sulugoon sa pag-una kanato. Apan ikaw, hunong una, kay sultihan ta ka sa mensahe sa Diyos.”

10¹ Unya, mikuha si Samuel og usa ka botelyang lana nga gibubo niya sa ulo ni Saul. Gihagkan kini ug giingnan: “Gihilogan ka ni Yahweh nga pangulo sa katawhang Israel. Magdumala ka sa katawhan sa Diyos. Panalipdi sila sa kaaway nga naglibot nila. Timaan kini nga ang Diyos mismoy naghilog kanimo. ² Inigbulag nato karon, makasugat ka og duha ka lalaki sa lubnganan ni Raquel sa Zelsa, sa kinatumyan sa Benjamin. Moingon sila kanimo: “Nakaplagaan na ang mga asno nga imong gipangita. Wala ka nay problema sa imong amahan. Apan nabalaka ang imong amahan kun unsay nahitabo kanimo. ³ Sa imong pagpadayon hangtod sa dakong punoan sa Tabor, makasugat kag tulo ka lalaking paingon sa Diyos sa Betel nga may mga dala. Ang usa may dala tulo ka itoy nga kanding; tulo ka pan naman ang dala sa usa, ug ang usa anaay dala usa ka botelyang bino. ⁴ Pangumostahon ka nila ug hatagag duha ka pan. Dawata kini. ⁵ Unya, moabot ka sa Guibea sa Diyos diin adunay kota sa mga Pilisteo.

Inigsulod nimo sa lungsod makasugat kag prosesyon sa mga manalagna nga midulhog gikan sa alampoonan sa bungtod ug musikero nga mitugtog og alpa, tambol, plawta ug lira. Sama sa mga manalagna magsulti silag mga panagna. ⁶ Kunsaran ka sa Espiritu sa Diyos ug magsulti ka usab og mga panagna uban kanila. Lahi na ang imong pagkatawo.

⁷ Kon matuman na ang maong mga timailhan himoa ang gipangayo sa higayon, kay mag-uban kanimo ang Diyos. ⁸ Hulata ako sa ubos sa Guilgal. Adtoon ta ka ug paghimog halad-sinunog ug halad sa maayong panagdait. Hulata ako sulod sa pito ka adlaw hangtod sa akong pag-abot. Sultihan ta ka sa angayng buhaton.”

⁹ Sa pagbiya ni Saul, gibag-o sa Diyos ang iyang kasingkasing. Nianang adlawa natuman ang tanang timailhan. ¹⁰ Sa Guibea gisugat siya sa mga nagprosesyon nga mga manalagna. Gikunsaran siya sa Espiritu sa Diyos kauban ang gahum ug nagsulti siyag mga panagna uban kanila.

¹¹ Dihang nakita siya nga nagsultig mga panagna uban sa mga manalagna nagpangutan-anay ang nakaila kaniya: “Unsay nahitabo sa anak ni Quis? Manalagna na ba siya?” ¹² Midason ang usa ka taga didto: “Ug kinsay iyang amahan!” Busa, napagya kining mga pulong: “Manalagna ba si Saul?” ¹³ Human managna si Saul, mipauli siya sa ilaha.

¹⁴ Nangutana kang Saul ug sa sulugoon ang uyoan: “Diin kamo gikan?” Mitubag si Saul: “Nangita sa mga asno. Kay wala man namo makaplagi, miadto kami kang Samuel.” ¹⁵ Miingon ang uyoan: “Suginli ko sa gisulti kanimo ni Samuel.” ¹⁶ Miingon si Saul sa uyoan: “Nakit-an na kuno ang mga asno.” Wala isugilon ni Saul ang gisulti ni Samuel mahitungod sa paghari.

Si Saul Napiling Hari

¹⁷ Unya, gipatawag ni Samuel ang katawhan ug gitapok atubangan sa Diyos didto sa Mizpa, ¹⁸ ug giingnan: “Mao kini ang mga pulong sa Ginoong Diyos sa

• **10.17** Sumpay ni sa ulohan 8; laing say-say sa pagkatudlo ni Saul nga hari. Dili ni supak sa unang ulohan, kay sikreto mang gipili

ni Samuel si Saul, ug wala madugay, nagripa sila aron pag-ila kon pinili ba gyod siya sa Diyos.

Israel: Gipagawas ko ang Israel sa Ehipto ug giluwaw sa kamot sa mga Ehiptoanon ug sa nag-ulipon kaninyo.

¹⁹ Apan gibale wala lang ninyo karon ang Diyos nga nagluwas kaninyo sa tanang katalagan ug sa kasakitan. Apan miingon kamo: Dali! Hatagi kamig hari nga magmando kanamo.” Busa, atubanga karon ang Diyos sumala sa inyong mga tribu ug kabanayan.”

²⁰ Gipaduol ni Samuel ang tanang tribu sa Israel ug gihimo ang piniliay. Napili ang tribu ni Benjamin. ²¹ Gipaduol niya ang mga banay sa tribu ni Benjamin, ug napili ang banay ni Matri. Napili si Saul, anak ni Quis, sa banay ni Matri. Gipangita si Saul, apan wala hikit-i. ²² Busa, nangutana silag usab sa Ginoo: Miabot na ba ang tawo? Ang Ginoo miingon: “Anaa siya, nagpahipi sa mga karga.” ²³ Midagan sila aron pagkuha kaniya sa iyahang nahimutangan. Sa pagbarog niya taliwala sa katawhan mas taas siya kay sa tanan. Tagaliog lang niya ang kinatas-an sa katawhan. ²⁴ Miingon si Samuel sa tibuok katawhan: “Nakita ba ninyo ang napili sa Diyos? Walay makatumbas kaniya sa tibuok katawhan. Ug misinggit ang katawhan: “Mabuhi ang Hari!”

²⁵ Gisulti ni Samuel sa tanang tawo ang katungod ug ang gimbuhaton sa hari, gisulat sa libro ug gibutang atubangan sa Ginoo. Unya gipapauli ni Samuel ang katawhan sa tagsa tagsa ka panimalay. ²⁶ Mipauli usab si Saul sa iyang puy-anan sa Guibea uban ang mga lalaking isog kasingkasing gitandog sa Diyos. ²⁷ Apan miingon ang pipila ka daotan: “Unsaon niya pagluwas kanato? Ug wala nila tagda si Saul o hatagig gasa.

Giluwaw ni Saul ang Jabes

11^{*} Human sa usa ka bulan, miadto ang Amonitang si Najas sa Jabes-Gilead, ug giliyong kini. Mi-

ingon ang katawhan sa Jabes kang Najas: “Kon makigsabotsabot ka, alagaran ka namo.” ² Mitubag si Najas, ang Amonita: “Makighigala ako kaninyo ubos sa usa ka kondisyon: Lugiton ko ang tuo ninyong mata aron maulawan ang tibuok Israel.” ³ Ug miingon ang mga magulang sa Jabes: “Hatagi kamig pito ka adlaw aron pagpahibalo sa tibuok Israel. Kon walay makaluwaw kanamo moampo kami kanimo.”

⁴ Busa miadto sa Guibea kang Saul ang mga sinugan. Nagsibya sila sa balita sa katawhan, ug kusog nga mihilak silang tanan.

⁵ Mao pa lay pag-abot ni Saul gikan sa uma, dala ang iyang mga baka. Nangutana siya: “Unsay nahitabo nga naghilak man ang katawhan?” Gisuginlan siya sa gibalita sa taga Jabes. ⁶ Niini napuno si Saul sa Espiritu sa Diyos ug midilaab ang iyang kasuko. ⁷ Gikuha niya ang yugo sa baka, gitadtad ang baka ug gihatag sa mga sinugan aron dad-on sa tibuok Israel uban sa pasidaan: “Mao kini ang buhaton ko sa gipanagiyag baka sa dili mosunod kang Saul ug Samuel.”

Nahadlok pag-ayo ang katawhan. Busa, migawas sila nga nagkahiusa. ⁸ Giipon sila ni Saul sa Bezar: 300,000 ang mga lalaking Israelita ug 30,000 ang mga lalaking taga Juda. ⁹ Gipapauli nila ang mga sinugan sa Jabes-Gilead nga nagdala sa tubag: “Moabot

Gisaysay kining duha ka managsamang hitabo sa duha ka tawo nga lahig panglantaw. Ang una nagtan-aw nga ang institusyon sa mga hari maayo ug nasubay sa plano sa Diyos (1 S 9-10); nakita sa ikaduha (1 S 8 ug 10:17-19) nga piligro ni, apan gitugtang sa Diyos. Ang paghiusa ining duha makatabang pagpalapad sa atong panglantaw: walay politikanhong pundok nga naghupot sa hingpit nga kamatuoran. Makab-ot og kamatuoran ang matag usa.

...*nagpahipi sa...*(b. 22) Nagsugod dinhi ang trahedyang ni Saul. Nangayog hari ang mga Israelita tungod sa hulga sa mga Pilisteo, apan sa kailadman supak sila sa bisag unsang awtoridad. Si Saul mismo wala mobati nga angay siyang magmando. Sa iyang kaisog, sumala sa ulohan 11, dili siya andam sa pagtahan sa kau-

galingon. Hari siya nga gahig ulo, nagapos sumala sa naandan sa iyang panahon (basaha ang ulohan 25). Sa kaligdong ni Saul, wala siya sa kalidad nga uyonan sa Diyos: ang mapangahasong pagbuhat og bag-o ug dagkong butang nga walay kahadlok sa posibleng kapakyasan.

Ug misinggit...(b. 24) Walay maayong sangpotanan sa obrang kadasig nga gipakita sa mga tawo. Sama sa nahitabo sa daghang pangulo, human nga natudlong hari nakita niya nga nag-inusara na lang siya uban sa katawhan nga naghunahuna nga nasulbad na ang tanan, kay human na man ang eleksyon.

• **11.1** Gipadayon dinhi ang naputol nga istorya sa 10:6. Napugos ang mga Israelita sa Jabes-Gilead sa pagpakigsabot sa kalinaw

kami ugma sa udto aron pagluwas kaninyo. “Pag-abot sa mga mensahe-rogisulti kini sa taga Jabes nga nalipay pag-ayo. ¹⁰ Miingon sila sa mga Amonita: Moampo kami ugma. Maka-himo mo kanamo sa inyong gusto.”

¹¹ Kinaugmaan, gibahin ni Saul sa tulo ka pundok ang iyang katawhan. Gisulong nila ang mga Amonita sayo sa buntag ug gipamatay hangtod sa udtong tutok. Nagkatibulaag ang nakaikyay ug nag-iyahayg panagan.

¹² Miingon ang katawhan kang Samuel: “Kinsay nagsulti nga dili gayod magmando kanamo si Saul? Dada nganhi ang kalalakin-an ug amo silang pamatyon.” ¹³ Apan mitubag si Saul: “Walay patyon karong adlawa, kay giluwat ni Yahweh ang Israel.”

¹⁴ Miingon si Samuel sa katawhan: “Dali, mangadto ta sa Guilgal aron pagpahibalo sa paghari ni Saul atubangan sa Ginoo.” ¹⁵ Miadto sa Guilgal ang tibuok katawhan ug miila kang Saul nga ilang hari atubangan ni Yahweh. Naghalad silag mga gasa sa maayong panagdait. Hingpit ang pag-saulog ni Saul ug sa tibuok Israel.

Mihatag og lugar si Samuel

12¹ Miingon si Samuel sa tibuok Israel: “Tan-awa, gipaminaw ko kamo ug gihatagag hari. ² May hari na kamo karon nga magmando kaninyo. Tigulang na ako ug puti nag buhok.

uban ni Najas. Busa, nanghilak ang katawhan. Apan nakahukom si Saul sa paglihok tungod sa kahimtang nga dili na maantos. nagtukmod sa Diyos paglihok ang iyang kaisog.

Ug miingon ang katawhan...(b. 12) Dili makapadayon ang politikanhong kinabuhi kon walay mga partido. Sukad pa sa sinugdan, may mga kauban ug kaaway na si Saul. Apan mas nakapahingawa niya pag-ayo ang kinaiya sa tribu sa mga Israelita, labi na ang pag-indigay tali sa mga tribu ni Efraim ug Benjamin sa amihanan ug sa tribu ni Juda sa habagatan. Ang katawhan hinuon sa Jabes mapasalamaton kanunay kang Saul ug nagmaunongon niya hangtod sa kamatayon (basaha sa I S 31:11).

Buotan si Saul ug manggihatagon nga dili manimalos sa mga kaaway. Apan kon maghupot na gani ang tawo sa kinalabawang pwes-

Kauban ninyo ang akong mga anak. Nagdumala ako kaninyo gikan sa akong pagkabata hangtod karon. ³ Tubaga ninyo ako sa atubangan ni Yahweh ug sa iyang dinihogan: Kinsay gikawatan nakog baka? Kinsay giagawan nakog asno? Kinsay akong gilupigan? Ug gitikasan? Kang kinsa midawat kog suhol? Sultihiko, kay ako kining iuli.” ⁴ Apan miingon sila: “Wala kay gitikasan ni gilupigan ni gikawatan.”

⁵ Ug miingon si Samuel: “Saksi karon ang Diyos ug ang iyang hinilogan batok kaninyo nga wala kamoy nakita sa akong kamot.” Ug mitubag sila: “Saksi siya.”

⁶ Miingon si Samuel sa katawhan: “Si Yahweh ang saksi! Gipadala niya si Moises ug Aaron, ug gipagawas ang inyong kaliwatan sa kayutaan sa Ehipto. ⁷ Busa, panindog, kay sultihan ko kamo sa tanang gibuhat sa Diyos, ang nagluwas kaninyo ug sa inyong kaliwatan. ⁸ Miadto si Jacob sa Ehipto ug gidaugdaog sa mga Ehiptohanon ang inyong kaliwat. Nangayo silag pakitabang sa Diyos nga mipadala kang Moises ug Aaron, ug mipagawas sa inyong katigulangan sa Ehipto. Unya, gipapuyo dinhi. ⁹ Apan nalimot sila sa Ginoong Diyos busa, gitugyan sila sa kamot ni Sisara, ang pangulo sa kasundalohang Jasor, sa kamot sa mga Pilisteo ug sa hari sa Moab nga nakig-away kanila. ¹⁰ Nangaliya sila sa Ginoo ug miingon: “Nakasala kami, kay gibaleb wala lang namo ang Diyos ug gialagan ang mga Baal ug Astarte. Apan karon luwasa kami sa kamot sa among kaaway ug moalagad kami kanimo. ¹¹ Busa,

to, sayon ra siyang mahimulang sa kadaghanan ug mahimong mapahitas-on ug madudahon. Modumili si Saul pagpaminaw sa Diyos ug sa mga paryento ug nabutahan sa pangabugho, labi na ni David.

• **12.1** Sa pagpahulay na ni Samuel, nagbilin siyang kataposang mensahe kang Saul ug sa sumusunod. Gidapit niya ang umaabot nga mga hari sa pagsusi sa kaugalingon kon kinasingkasing ba gyod ang ilang tinguha sa pag-alagad o kon wala ba nila gamita ang katungdanan alang sa kaugalingong interes (basaha ang wali ni Pablo sa Buhat 20:33).

Panig-ingnan sab si Samuel sa angayng mopahulay, kay dili na makaalagad. Nasakop siya sa panahon sa mga Maghuhukom, ug wala luna alang niya ang monarkiya. Igo na niya ang pagpangandam alang sa sumusunod.

gipadala sa Ginoo si Jerubaal ug Barac, Jefe ug Samuel. Giluwas kamo sa kamot sa inyong kaaway nga naglibot kaninyo aron manimuyo mo nga may kasigurohan sa inyong yuta.

¹² Apan sa pagkakita ninyo nga gisulong kamo ni Najas, ang Amonita, miingon kamo: Dili! Pamandoa kanamo ang usa ka hari, nga ang Ginoong Diyos man unta ang inyong hari. ¹³ Apan gitagaan kamo sa Ginoo sa hari nga inyong gipili ug gipangayo. ¹⁴ Patalinghogan ug alagaran unta ninyo ang Ginoo! Paminawa siya ug ayawg supak sa iyang mga sugo! Sundon unta ninyo nga malipayon ang Ginoo nga inyong Diyos ingon man ang hari nga nagmando kaninyo. ¹⁵ Kon dili kamo maminaw sa Diyos ug mosupak kamo kaniya, makigbatok siya kaninyo ug sa inyong gingharian.

¹⁶ Pabilin una kamo aron makasaksi kamo sa kahibulongan nga buhaton sa Diyos sa inyong atubangan. ¹⁷ Dili ba, ting-ani man karon sa trigo? Apan tawgon ko ang Diyos aron padalogdogon niya ug paulanon. Mahibaloan ninyo ug makita ang kadaotan sa pagpangayo ninyog laing hari.”

¹⁸ Ug mitawag si Samuel sa Diyos. Nianang adlaw gipadalogdog ug gipaulan sa Ginoo. Ug nalisang pag-ayo sa Diyos ug kang Samuel ang katawhan.

¹⁹ Miingon sila kang Samuel: “lampo ang imong mga alagad sa Ginoong Diyos aron dili kami mamatay. Kay gidugangan namo ang among kasal-anan sa pagpangayo hari.” ²⁰ Miingon si Samuel sa katawhan: “Ayawg kahadlok! Nabuhat ninyo ang tanang daotan, apan ayaw kamog palayo sa Ginoo hinunoa, alagari siya sa tibook kasingkasing. ²¹ Ayawg sunda ang way kapuslanang diosdios nga dili makaluwat kaninyo. ²² Dili biyaan sa Diyos ang iyang katawhan. Gikahimut-an sa gamhanan niyang ngalan ang paghimo ninyo nga iyang katawhan. ²³ Ako usab, dili ko himuon ang sala sa dili pag-ampo alang kaninyo? Mopadayon ako pagtudlo kaninyo

sa maayo ug tul-id nga dalan. ²⁴ Kahadloki lang ang Diyos. Alagari siya sa tibook kasingkasing. Nakita ninyo ang gamhanang butang nga iyang gibuhat. ²⁵ Apan kon magpadayon kamo sa daotan, laglagon kamo ug ang inyong hari.”

13 ¹ Naghari si Saul ug nagmando sa Israel. ² Unya, nagpili siyag 3,000 ka lalaki sa Israel. Kauban niya ang 2,000 sa Micmas ug sa kabungtoran sa Betel. Ang 1,000 kauban ni Jonatan sa Guibea sa Benjamin. Gipapauli ni Saul ang uban sa tagsa tagsa nilang puy-anan. ³ Gisulong ni Jonatan ang mga Pilisteo sa Guibea, ug nahibaloan kini sa mga Pilisteo. Gihulhot ni Saul ang trompeta sa tibook kayutaan ug miingon: “Paminaw mga Hebreo!” ⁴ Nadungog sa tibook Israel ang balita nga “Gisulong ni Saul ang mga Pilisteo, ug nakig-gubat na ang mga Israelita batok kanila.” Gitawag ang katawhan aron makig-uban kang Saul sa Guilgal.

Ang sala ni Saul

⁵ Nagkahiusa ang mga Pilisteo aron makig-away sa Israel: 3,000 ka karwahe, 6,000 ka mangangabayo ug katawhan nga sama kabaga sa balas sa baybayon. Nangadto sila ug nagkampo sa Micmas sa sidlakan sa Bet-Aven. ⁶ Dihang nakita sa mga Israelita nga kuyaw ang ilang nahimutangan, mitago sila sa langob, bangag, kabatoan, lubong ug atabay. ⁷ Mitabok pa gani ang uban sa suba Jordan paingon sa kayutaan sa Gad ug Gilead.

⁸ Diha pa sa Guilgal si Saul, apan ang kauban niyang katawhan nangurog na sa kahadlok. Nagpaabot siyag pito ka adlaw – ang panahon nga gitakda ni Samuel. Apan wala moabot

• **13.1** Wala sa hunahuna ni Saul ang pagbiya sa iyang lungsod aron pagtukod og kaulohan alang sa bag-ong estado sa Israel. Apan sa ngadtongadto, nakamugna siyag permanening kasundalohan, imbis magsalig sa mga bulontaryo sa pagpanalipod batok sa mga hulga (basaha ang 14:52). Sa katuigan, walay puas siyang nakig-away sa mga Pilisteo.

• 5. Nagpalingpaling si Saul dili sa makausara: mosunod ba siya sa Diyos ba ug ni Samuel o sa iyang kaugalingon? Basaha ang ulohan 15 diin sa kataposan gipalabi niya ang kaugalingon hukom.

Paharion unta...(b. 13) Dako ang gipaabot ni Yahweh kang Saul isip unang hari sa katawhan. Buot si Yahweh nga mohimog malungta-

rong kasabotan uban ni Saul. Alang sa mga saad, kinahanglang ipakita ni Saul ang kinatibuk-an niyang pag-unong bisag nakita niya nga morag nalangan o nasayop ang Diyos. Niini milamos si Abraham, apan napakyas si Saul.

Sa paghinumdom sa kasaysayan sa mga hari ug pangulo sa Israel, nagtudlo ang Biblia nga bug-at nga palas-anon sa tawo ang gahom. Hingpit nga makahubog ang gahom ug bahandi, bisan sa gipili sa Diyos mismo, apan buot mopahimuot sa tanan (basa sa Mag 8:22). Nagkinahanglan og pag-ambit sa gahom sa Diyos ang pag-dumala sa katawhan ug pagdala sa kaugmaon sa nasod. Walay makapas-an sa maong responsabilidad kon dili andam sa pagtuman ug pagpaminaw sa Diyos labaw sa mga tawo.

sa Guilgal si Samuel ug nagsugod pagpamahawa ang katawhan. ⁹Miingon si Saul: “Dad-a nganhi ang halad-sinunog ug ang gasa sa maa-yong panagdait. Ug naghalad si Saul. ¹⁰Mao pa lay paghuman niya, dihang miabot si Samuel nga gisugat ni Saul. ¹¹Nangutana si Samuel: “Unsay imong gibuhat?” Mitubag si Saul: Nakita ko nga namahawa na ang katawhan. Apan wala ka moabot sa hustong panahon ug nagkatigmon na ang mga Pilisteo sa Micmas. ¹²Busa, nakaingon ko sa akong kaugalingong: “Mosulong sa Guilgal ang mga Pilisteo ug dili pa ako nakapangaliya sa kabubut-on sa Diyos busa, nakahukom ako paghimo sa halad-sinunog. ¹³Miingon si Samuel: “Binuang kini. Gisupak nimo ang sugo sa Ginoo nga imong Diyos. Paharion unta ka niya sa tibukok Israel hangtod sa kahangtoran. ¹⁴Apan karon, dili ka magdugayg hari. Nangita na ang Ginoo og lain nga mauyonan niya ug tahoron nga pangulo sa iyang katawhan, kay wala nimo tumana ang gisugo sa Diyos.” ¹⁵Unya, mibiya si Samuel sa Guilgal ug mipauli sa Guibea sa Benjamin. Giihap ni Saul ang kauban niyang kalalakin-an. Miabot 600 ang tanan.

¹⁶Unya, nagpabilin sa Guibea sa Benjamin si Saul, ang iyang anak nga si Jonatan ug ang ilang mga kauban. Nagkampo usab sa Micmas ang mga Pilisteo. ¹⁷Tulo ka hut-ong sa mangangasdang ang migawas gikan sa kampo sa mga Pilisteo. Ang usa miliko, ang usa paingon sa Ofra, sa yuta sa Sual. ¹⁸Ang usa paingon sa Bethoron. Ang kataposan sa utlanan nga nagdungaw usab patag sa Seboim paingon sa disyerto.

¹⁹Walay mananalsal sa tibukok kayutaan sa Israel. Gibabagan sa mga Pilisteo ang taga Hebreo sa paghimo espada o pana. ²⁰Busa, moadto sa Filistea ang Israelita nga magpasalsal og mga daro, atsa ug sanggot. ²¹Duha sa ikatulo ka bahin sa usa ka salapi ang bayad pagsalsal sa ilang daro ug piko ug usa sa ikatulo ka bahin ang pagbaid og atsa. ²²Sa adlaw sa pagpakiggubat, walay pana ni espada nga gigunitan ang mga kauban ni Saul ug Jonatan. Sila ray duha ang anaay espada ug pana.

²³Miingon na sa agianan sa Micmas ang usa ka hut-ong sa mga Pilisteo.

14 • ¹Nianang adlaw miingon si Jonatan, anak ni Saul, sa batan-ong tigdala sa iyang taming: “Dali, mangadto ta sa kampo sa mga Pilisteo. Apan wala siya magpahibalo sa iyang amahan. ²Diha sa gawas sa Guibea si Saul, ubos sa landong sa kahoy nga migron uban sa 60 ka lalaki. ³Kauban pod nila si Ajias, anak ni Eli, ang pari ni Yahweh sa Silo. Diha kang Ajias ang kapa nga gamitonon aron pagpakigsabot sa Ginoo. Wala makahibalo ang mga tawo nga milakaw si Jonatan.

⁴Kabatohan ang masigkakilid sa giplanohan ni Jonatan nga agian paingon sa kampo sa mga Pilisteo. Gitawag og Boses ang usang bahin ug Sene ang pikas. ⁵Mitubang sa amihanan ang usa ka bato tungod sa Micmas, ug ang usa sa habagatan tungod sa Guibea.

⁶Miingon si Jonatan sa batan-ong tigdala sa iyang taming. Dali, mangadto ta sa kampo sa mga pisot. Basig tabangan ta sa Ginoo, kay dili lisod alang kaniya ang pagbuntog sa katawhan, daghan o dyotay.”

⁷Mitubag ang tigdala sa taming: “Buhata ang gitooan mong maayo. Mouban ako kanimo sa imong buhaton.” ⁸Miingon si Jonatan: Tan-awa, moduol ug magpakita ta anang mga lalaki. ⁹Kon moingon sila: “Diha lang kamo. Kami ray moanha.” Mohunong ta ug dili moduol. ¹⁰Apan kon moingon sila: “Duol kamo,” moduol ta, kay mao kanay timailhan nga gitugyan sila sa Ginoo sa atong kamot.

• **14.1** Makatabang kining ulohana sa pag-sabot sa kahintang sa Israel. Iaha ang kabukiran, samtang ang mga Pilisteo nga mas organisado ug insaktog mga armas, naghari sa mga patag.

Nagpakita sa kinaraan pa kaayong pagsabot sa tinooan ang pagpanumpa ni Saul, sama sa gibuhat ni Jefe (Mag 11:30):

– pagpanumpa inubanag hulga sa kamatayon

– ang paghatag og gibug-aton sa krimen sa “mikaog dugo” (basaha sa b. 33; dili ni pareho sa pagkaon sa “karne nga may dugo” sama sa Lev 17:8).

– ang pagpria aron masayran ang tubag ni Yahweh.

¹¹ Sa pagkakita sa mga Pilisteo sa duha, miingon sila: “Anaa migawas na ang mga Hebreo sa ilang gitagoan!” ¹² Ug gisinggitan nila si Jonatan ug ang iyang tigdala sa taming: Dali kamog, kay amo kamong hatagag liksyon. Ug miingon si Jonatan sa iyang kaabag: “Sunod kanako. Gitugyan na sila sa kamot sa Israel.” ¹³ Unya, nagkamang nga migawas si Jonatan nga gisunod sa iyang kaabag. Nalimbuwad ang mga Pilisteo sa atubangan ni Jonatan ug gitiwasan sa iyang kaabag. ¹⁴ Sa unang higayon nalupig ni Jonatan ug sa iyang kaabag ang 20 ka tawo nga gipatay nila sa apiking dapit. ¹⁵ Nalisang pag-ayo ang tibuk kampog, ang palibot ingon man ang katawhan. Nahadiok bisan ang tropa sa mga mangan-gandang. Sama kini sa linog. Napuno sila sa balaanong kahadlok!

¹⁶ Mitan-aw ang mga magbalantay ni Saul nga diha sa Guibea sa Benjamin. Nagkatibulaag ang mga Pilisteo ug nagkabuag panagan. ¹⁷ Miingon si Saul sa iyang mga kauban: “Paglina kamo! Tan-awon kog kinsay wala dinhi.” Sa nakalinya na ang katawhan, nahibaloan nila nga nawala si Jonatan ug ang iyang kaabag. ¹⁸ Miingon si Saul kang Ajas: “Dad-a diri ang Efod, ang kapa nga gamiton sa pagpakigsabot kang Yahweh.” Si Ajas ang naggunit sa Efod alang sa Israel. ¹⁹ Apan samtang nakigsulti si Saul sa pari, misamot ang kagubot sa kampo sa mga Pilisteo. Busa, miingon si Saul sa pari: “Hunong. Kuhaa ang imong kamot.” ²⁰ Nakigsulti si Saul sa tanan niyang katawhan. Unya, misulong sila sa panggubatan. Nakita nila nga nagpinatyanay ang usag usa. ²¹ Gawas pa gyod ang mga Hebreo nga kanhi midapig sa mga Pilisteo, mibali. Mitipon sila sa mga Israelita nga kauban ni Saul ug Jonatan. ²² Sa pagkahibalo sa mga Israelita nga nagtago sa kabungtoran sa Efraim ang nangikyas nga mga Pilisteo, gigukod nila sila. ²³ Nianang adlaw, giluwat sa Ginoo ang Israel. Miabot sa pikas bahin sa Bet-horon ang panag-sangka.

²⁴ Nangaluya na pag-ayo ang mga Israelita nianang adlaw. Busa, nanunglo si Saul: “Tunglohon ang mokaog bisag unsa sa dili pa ang gabii: sa dili pa ko makabalos sa akong mga kaaway.” Busa, walay nangahas pagtilaw pagkaon. ²⁵ Samtang nanglakaw ang katawhan sa lasang nakakita silag balay sa putyokan ²⁶ nga may nagtulog dugus. Mingadto sila, apan walaay mituslob sa tudlo. ²⁷ Sanglit wala makadungog si Jonatan sa tunglo sa iyang amahan atubangan sa katawhan, gikuha niya ang tumoy sa balay sa putyokan, mikuahag dugus ug mikaon. Mihayag ang iyang panan-aw; naliq-on siya. ²⁸ Miingon ang usa nga nakasaksi sa iyang gibuhat: Bisag gikapoy na kaayo ang katawhan gipapa-

numpa sila sa imong amahan nga nag-ingon: Tunglohon ang mokaon karong adlaw! ²⁹ Miingon si Jonatan: “Nasayop ang akong amahan. Tan-awa, nakabaton kog bag-ong kusog sa pagkatilaw kog gamay sa dugus, ³⁰ unsa pa kaha kon may kagawasan ang katawhan sa pagkaon sa ilang nakuha sa mga kaaway? Dili ba, mas dako unta ang kapildihan sa mga Pilisteo?”

³¹ Gigukod nila nianang adlaw ang mga Pilisteo gikan sa Micmas hangtod sa Ayalon. Gikapoy na gyod pag-ayo ang mga tawo, ³² apan nagdalidali sila pagpanguha sa nabihag nga mga karnero, baka ug nati. Gipatay kini sa yuta ug nangaon sila ibabaw sa dugo. ³³ Unya, gisuginlan si Saul sa nahitabo: “Tan-awa! Nakasala sa Diyos ang mga tawo, kog nangaon sila ibabaw sa dugo. Ug miingon sila: “Mora kamog mga pagano. Pagligid ngari og dakong bato.” ³⁴ Mipadayon si Saul: “Libota pagsuroy ang tibuk dapit ug sultihi ang katawhan sa pagdala kanako sa ilang mga baka ug karnero nga anhi dinhi ihawa ug kan-a, apan ayaw pakasad-i si Yahweh sa pagpangaon ibabaw sa dugo.” Busa, sa gabii gidala sa tagsatagsa ang ilang nakuhag mga baka ug giuhaw didto. ³⁵ Naghimo si Saul og alampoanan sa Diyos, ang unang alampoanan nga gibuhat niya alang kang Yahweh.

³⁶ Miingon si Saul: “Sulngon nato ang mga Pilisteo sa gabii ug hutdon nato sila hangtod sa banagbanag; walay ibiling buhi.” Mitubag sila: “Buhata ang gitoohan mong maayo.” Apan miingon ang pari: “Magpakisayod ta sa Diyos.” ³⁷ Busa, nangutana si Saul sa Diyos: “Sulngon ko ba ang mga Pilisteo? Itugyan mo ba sila sa Israel?” Wala motubag ang Diyos nianang adlaw. ³⁸ Busa, miingon si Saul: Tawga ang tanang pangulo sa katawhan. Tanawon nato kon nganong nasuko kanato ang Diyos. ³⁹ Manumpa ako sa atubangan sa Diyos nga nagluwas sa Israel: “Patyon ang hinungdan niini, bisan anak ko pa siya, si Jonatan.” Apan walay mitubag. ⁴⁰ Miingon siya sa tibuk Israel. “Sigi, panindog kamo dihang kilira, kay kami si Jonatan nga akong anak ari sa pikas.” Miingon ang katawhan kang Saul: “Buhata ang gitoohan mong maayo.” ⁴¹ Miingon si Saul sa Ginoo ang Diyos sa Israel: “Nganong wala ka motubag sa imong alagad? Kon ako o ang akong anak nga si Jonatan ang nakasala, ipakita sa Urim. Kon ang katawhan mong Israel ang nakasala, ipakita sa Tumimim”. Gipunting ni Jonatan ug si Saul, dili ang katawhan. ⁴² Miingon si Saul: “Himoon ang pagpili, ako o ang akong anak, si Jonatan.” Gipunting si Jonatan.

⁴³ Unya, miingon si Saul kang Jonatan: “Sultihi ko sa imong nabuhat.” Misaysay si Jonatan: “Mitilaw kog gamay sa dugus sa tumoy sa gigunitan kong sungkod. Mama-

tay ba ako tungod niini?”⁴⁴ Miingon si Saul: “Hampakon unta ako sa Diyos kon dili ko patyon si Jonatan.”⁴⁵ Apan miingon ang katawhan kang Saul: “Angay bang patyon si Jonatan nga siya may nagdala sa Israel niining dakong kadaogan? Dili mahimo! Ingon nga buhi ang Diyos, walay lugas sa buhok sa iyang ulo nga matagak sa yuta, kay nabuntog niya ang mga kaaway uban sa Diyos.” Busa, naluwas sa katawhan si Jonatan.⁴⁶ Mihunong si Saul paglutos sa mga Pilisteo. Namatay ang mga Pilisteo sa ilang dapit.

⁴⁷ Sa naghari na si Saul sa Israel, nakig-away siya sa naglibot niyang mga kaaway: sa Moab, sa mga Amonita, sa Edom, sa mga hari sa Soba ug sa mga Pilisteo. Nagmadaogon siya bisag asa.⁴⁸ Gibuntog niya ang mga Amalecita ug giluwat ang Israel sa kamot sa mga tulisan.

⁴⁹ Si Jonatan, Isvi ug Melquisua, mga anak nga lalaki ni Saul; si Merob, ang kamagulangang babaye ug si Micol, ang kamanghoran.⁵⁰ Si Ajinoam, anak ni Ajimas, iyang asawa. Si Abner, anak ni Ner ug tiyo ni Saul, heneral sa iyang kasundalohan.⁵¹ Ang mga anak ni Abiel: si Quis, amahan ni Saul ug si Ner, amahan ni Abner.

⁵² Nakig-away si Saul sa mga Pilisteo sa tibuk panahon sa iyang paghari. Gikuha ni Saul nga sakop sa iyang kasundalohan ang tanang lalaki nga nakita niyang saag ug isog.

Misupak si Saul sa Diyos

15¹ Miingon si Samuel kang Saul: “Gipadala ako sa Diyos aron paghilog kani-mo nga hari sa tibuk katawhan sa Israel. Paminawa karon ang tingog sa Ginoo.² Namulong ang Diyos nga Labing Gamhanan: Siloti ang Amalecita tungod sa gibuhat nila sa Israel. Nag-atang sila sa dalan sa pagpahawa sa mga Israelita sa Ehipto.³ Sulonga karon ug gun-oba ang Amalec kauban ang ilahang mga gipanag-iya. Ayaw silag kaloy-i, patya ang tanan, lalaki o babaye, bata ug masuso, baka ug karnero, kamelyo ug asno.”

⁴ Gipatawag ni Saul ang iyang katawhan ug gipahiluna ang 200,000 ka lalaki sa impanteriya ug 10,000 ka lalaking taga Juda.⁵ Giadto ni Saul ang katawhan sa Amalec, ug nangandam sa may patag aron pagbanhig.⁶ Mipadayon siya pagpasidaan sa mga Quenitas: “Pamahawa kamo ug biyai ang mga Amalecita aron dili kamo silotan uban kanila. Kay maayo ang inyong pagtagad sa tanang Israelita sa pagpamahawa nila sa Ehipto.” Busa, namiya ang mga Quenitas sa Amalec.⁷ Gibuntog ni Saul ang mga Amalecita gikan sa Havila hangtod sa baba sa Sur sa Sidlakan sa Ehipto.⁸ Nabihag nga buhi si Agag, ang hari sa Amalec. Apan gihurot og patay sa

espada ang katawhan.⁹ Gipasagdan ni Saul ug sa iyang ginsakpan nga mabuhi si Agag ug ang labing maayo sa mga karnero, baka, sa labing tambok nga nati ug sa mga karnero. Wala nila unsa ang tanang maayo. Apan gihurot og gun-ob ang walay silbi ug walay pulos.

¹⁰ Namulong ang Diyos kang Samuel: “Gibasalon ko ang paghimo kang Saul nga hari, kay mitalikod siya kanako ug wala motuman sa akong mga sugo.”¹¹ Nasa-mok si Samuel ug nagbuntag og hilak atubangan ni Yahweh.¹² Mimatag sayo sa buntag si Samuel aron adtoon si Saul. Apan may nakasulti nga miadto si Saul sa Carmelo diin nagpabarog siyag bantayan alang sa iyang kaugalingon. Unya, mola-hos siya sa Guilgal.¹³ Sa nagkatagbo na sila miingon si Saul: “Hatagan ka untag kamaayo sa Diyos.” Ug mipadayon: “Natu-man ko ang gisugo kanako sa Diyos.”¹⁴ Apan miingon si Samuel: “Kon mao kana, unsa man diay ang gipasabot sa nadungog kong tiyabaw sa karnero ug amba sa mga baka?”¹⁵ Mitubag si Saul “Gikan kana sa Amalec, kay ghipos sa katawhan ang labing maayo sa mga karnero ug baka aron ihalad sa Ginoong Diyos. Gipatay namo ang uban.”¹⁶ Ug miingon si Samuel kang Saul: “Husto! Sulitihan ko ikaw sa giingon kanako sa Diyos kagabii.” Mitubag si Saul: “Sulti.”¹⁷ Miingon si Samuel: “Wala ka ba himoag hari sa Israel bisag wala kay salig sa imong kaugalingon? Gihilogan ka sa Diyos nga hari sa Israel,¹⁸ ug gipadala aron pagsulong ug paggun-ob sa makasasala sumala sa balaod sa anatema kon tunglo ug pagpatay sa mga Amalecita, hangtod nga mahurot sila.¹⁹ Nganong wala ka man maminaw sa pulong sa Diyos? Gidala hinuon nimo ang mga kinawat ug naghimo kag daotan sa mata sa Diyos?”²⁰ Miingon si Saul kang Samuel: “Gisunod ko ang pulong sa Diyos ug gituman ang iyang gipabuhat. Gidakop ko si Agag, ang hari sa Amalec ug gipuo ang Amalecita.²¹ Gikuha tuod sa katawhan ang labing maayo sa mga karnero ug baka sumala sa balaod sa tunglo aron ihalad sa Guilgal sa Ginoong Diyos.”²² Miingon si Samuel:

“Mas nahimuot kaha ang Diyos sa mga halad-sinunog ug sa sakripisyo kay sa pagtuman sa iyang mga sugo? Mas maayo ang pagtuman kay sa paghalad, ug ang pagpamati kay sa tambok sa mga torong karnero.²³ Ang kamasupilon sama sa sala sa tag-antag-an, sa pagkagahig ulo ingon man sa pagsimba sa mga diosdion. Kay gisalikway man nimo ang pulong ni Yahweh, gisalikway ka usab niya isip hari.”

²⁴ Ug miingon si Saul kang Samuel: “Nakasala ako sa pagsalikway sa sugo sa Diyos ug sa imong pasidaan. Nahadlok ako

sa katawhan busa, gipagustohan ko sila. ²⁵ Pasayloa ako sa akong kasal-anan ug ubani ako sa pagsimba sa Diyos.

²⁶ Apan miingon si Samuel kang Saul: Dili ako makakuyog kanimo kay gibaleg wala mo ang pulong sa Diyos, ug gisalikway ka na niya isip hari sa Israel.” ²⁷ Sa pagtalikod ni Samuel, gigunitan ni Saul ang sidsid sa iyang sapot ug nagisi kini. ²⁸ Miingon kaniya si Samuel: “Gigisi na sa Diyos ang imong pagkahari ug gihatag sa lain nga mas maayo kay kanimo. ²⁹ Siya nga maoy Himaya sa Israel dili magbag-o sa iyang isip kay dili siya sama sa tawo nga mahimong mabag-o ang isip.

³⁰ Miingon usab si Saul: Nakasala ako! Apan pasidunggan unta ako nimo atubangan sa kadagkoan sa Israel ug kuyogan karon sa pagsimba sa Ginoong Diyos. ³¹ Busa, mibalik si Samuel ug giubanan si Saul nga misimba sa Ginoo, ³² ug miingon: “Dad-a kanako si Agag, ang hari sa Amalec. Malipayon si Agag nga miatubang kang Samuel sa pagtoo nga naluwas na siya sa pait nga kamatayon. ³³ Apan miingon si Samuel: “Sama sa pagpamatay nimo sa espada sa mga anak sa mga babaye, mawad-an pod og anak ang imong inahan.” Gitigbas ni Samuel si Agag atubangan sa Diyos sa iyang balay sa Guilgal. ³⁴ Mibiya si Samuel padulong sa Rama samtang si Saul mipauli sa Guibea. ³⁵ Wala na makigkita si Samuel kang Saul hangtod nga namatay siya bisag gikasubo ni Samuel si Saul. Gibasolan sa Diyos ang paghimo kang Saul hari sa Israel.

Gihilogan ni Samuel si David

16 ¹ Miingon ang Diyos kang Samuel: “Hangtod kanus-a ka magmasulub-on kang Saul human ko siya isalikway nga hari sa Israel? Puna sa lana ang imong sudlanan nga sugay. Adtoa si Jese nga taga Betle-

hem, kay gipili ko ang usa sa iyang anak nga lalaki nga himoog hari.”

² Nangutana si Samuel: “Unsaon ko pag-adto? Kon mahibalo niini si Saul, patyon niya ako!” Mitubag ang Ginoo: “Pagdalag dumalagang baka. Ingna siya: “Mianhi ako aron maghalad sa Diyos.” ³ Dapita si Jese sa paghalad, ug pahibaloon ko ikaw sa imong buhaton. Hilogi sa lana alang kanako ang akong itudlo.

⁴ Gibuhat ni Samuel ang gisugo sa Diyos. Sa Betlehem, mahadlokong siyang gisugat sa mga magulang sa Lungsod ug giingnan: “Naghatod ka ba kanamog himaya?” ⁵ Mitubag si Samuel: “Mianhi ako sa kalinaw ug aron mohalad og sakripisyo kang Yahweh. Limpyoha ang inyong kaugalingon aron mouban kanako.” Gipalimpyo usab si Jese ug ang iyang mga anak nga lalaki ug gidapit sa paghalad.

⁶ Sa pag-abot nila, nakita ni Samuel si Eliab, ang magulang. Miingon siya sa iyang kaugalingon: “Kini tingale siya ang pahilogan sa Diyos.” ⁷ Apan miingon ang Ginoo: “Ayawg tan-aw sa dagway ug gitas-on. Gisalikway ko siya. Dili sama ang hukom sa tawo sa hukom sa Diyos. Nakita sa tawo ang panagway, apan sa Diyos, ang kasing-kasing.”

⁸ Gipatawag ni Jese si Abinadab ug gipaagi sa atubangan ni Samuel nga miingon: “Dili pod siya ang gipili sa Diyos.” ⁹ Ug gipaila ni Jese si Sama,

• **16.1** Wala pa mamunga ang pagsalikway ni Yahweh kang Saul. Morag mao lang gihapon ang tanan. Ang tinuod, nakigsabot na si Yahweh sa lain.

Hangtod kanus-a... (b. 1) Usahay wala tay mahimo gumikan sa pagpunayg handom sa nangagi, samtang angay tang mopasignunot sa paspas nga kausaban sa panahon.

Miadto si Samuel sa Betlehem aron pagsugat sa tawong gipili sa Diyos. Ang Betlehem syudad sa banay ni David nga natawhan ni Jese human sa 10 ka siglo.

Nagbantay sa mga karnero si David, anak ni Jese dihing gipangita siya. Magbalantay siyang karnero sa wala pa siya mahari. Sa Biblia, ang magbalantay sa karnero larawan sa hingpit nga hari nga nagtagad pag-ayo sa pag-alagad sa katawhan labaw sa kaugalingon. Si

Jesus nga Hari ug Manluluwas, nagpaila sa kaugalingon isip Maayong Magbalantay nga gipangandoy sa mga propeta (Ez 34 ug Jn 10).

Nakita sa tawo... (b. 7) Dili makita sa batanong David, ang maayong mga hiyas ug pamatasan, ang kalantip ug kaisog sa maayong pangulo. Apan nakaila ang Diyos sa iyang pinili. Alang sa katumanan sa iyang buluhaton, dili mopili ang Diyos sa nagpatoo nga mga maayo silang laki (basaha sa 1 Cor 1:28).

Sa bisag unsang katilingban, kinahanglang susihon pag-ayo ang mga mithi sa tawo; dili ta magpalingla sa ipakitang panagway. Busa, sa mga kristohanong katilingban importantni nga mailhag mas lawom pa ang kaigsoonan, dili sa makita lang. Sa ingon, malikayan ang pagpili sa mga ambisyoso, samtang masiguro ang tinuod nga pag-alagad sa kinabuhi.

apan miingon si Samuel: “Dili gihapon siya.”¹⁰ Gipaagi ni Jese sa atubangan ni Samuel ang pito niya ka anak nga lalaki, apan miingon si Samuel kang Jese: “Wala kanila ang gipili sa Ginoo.”¹¹ Busa, nangutana si Samuel: “Kini ra ba ang tanan mong kaulitawan?” Mitubag si Jese: “May kamanghoran pa, ang naggalam sa mga hayop! Miingon si Samuel. “Ipatawag siya ug paanhia. Dili ta modul sa kan-anan sa pagpangaon hangtod nga moabot siya.”¹² Busa, gipakuha siya ni Jese ug gidala kang Samuel. Pulahon siya, madanihon ang mata ug gwapo. Miingon ang Ginoo: Adtoa, hi-logi siya, kay mahimo siyang hari.”¹³ Gikuha ni Samuel ang sungay sa lana ug gihilogan siya atubangan sa iyang mga igsoon. Gikan niadtong adlawa, mikunsad kang David ang Espiritu sa Diyos. Unya, miadto si Samuel sa Rama.

• ¹⁴ Mibiya kang Saul ang Espiritu sa Diyos ug gipadala kaniya ang daotang espiritu. Busa, nagwala siya sa iyang kaugalingon ug gisakit pag-ayo. ¹⁵ Miingon kaniya ang iyang mga ulipon: “Tan-awa, wala ka karon sa imong kaugalingon tungod sa daotang espiritu nga gipadala kanimo sa Diyos.”¹⁶ Kon mosugot ka, mangitag maayong motugtog sa lira ang imong mga ulipon nga nagbarog sa imong atubangan. Sa pag-abot unya sa daotang espiritu gikan sa Diyos, tugtogan ang lira ug maluagluag ang imong paminaw.

• 14. Dunay lainlaing mga tradisyon nga mabasa sa Biblia kalabot sa pagkatudlo ni David: 16:1-3; 16:14-23; 17:17-58.

Daotang espiritu...(b.14) Kinaraan ning paagi sa pag-ingon nga mitugot ang Diyos nga mag-antos si Saul sa sakit nga sikolohiko.

• **17.4** Ang pagtubag ni David sa hagit ni Goliat dili lang makalingaw kaniadto sa mga Israelita kondili, nato sab karon. Ining paagih nakab-ot ang katuyoan sa tagsulat ining istoryaha, diin nakig-away si David sa mga Pilisteo, nga, sa kadugayan, gihinganlan nilag Goliat.

Ang naghahas sa basahon gilamdagan gihapon sa Diyos; ang mensaheng buot ipalutaw: ang pakigbisog ni David batok ni Goliat simbolo sa pakigbisog tali sa maayo ug daotan.

...giatubang ko...(b.45) Sa kalibotan, dili maangkon sa mga nasod nga gamhanan ug

¹⁷ Mitubag si Saul: “Pangitai ko karon og batid nga motugtog sa lira. Dad-a siya dinhi.”¹⁸ Miingon ang usa sa mga ulipon: “Nakita ko ang anak ni Jese, usa ka manggugubat, maayong mosulti ug giubanan sa Diyos.”

¹⁹ Busa, gipadad-ag mensahe ni Saul si Jese ug giingnan: “Paaria si David nga imong anak uban sa mga hayopan.”²⁰ Gipadala ni Jese kang Saul ang usa ka asno, pan, usa ka botelyang bino, ug usa ka itoy sa kanding kauban sa iyang anak nga si David.²¹ Miadto si David kang Saul ug mialagad kaniya. Nahimuot si Saul kang David busa, gihimo siyang usa sa mga tig-dala sa iyang taming.²² Gipasulthian ni Saul si Jese: “Pasagdi si David nga magpabilin diri, kay makalingaw siya kanako.

²³ Matag-abot sa daotang espiritu nga gikan sa Diyos, mokuha si David sa lira ug motugtog. Makaginhawag maayo si Saul unya, biyaan siya sa daotang espiritu.

17¹ Gipundok sa mga Pilisteo ang ilang kasundalohan alang sa gubat. Nanagtigom sila sa Soco sa Juda ug nagkampo sa Efes-Damim, taliwala sa Soco ug Azeca.² Si Saul ug ang mga Israelita nagkampo sa patag sa Ela. Andam sila pagsukol sa mga Pilisteo.³ Sa usa ka bungtod diha ang mga Pilisteo ug sa pikas ang mga Israelita. Sa taliwala nila ang kapatagan.

Si David ug Goliat

• ⁴ Anaay kampion nga lalaking migawas sa kampo sa mga Pilisteo, ug nangitag ikaaway. Ginganlan siyang Goliat nga taga Gat. ⁵ Tumbaga ang iyang taming, 60 ka kilo ang iyang kalo ug ang kupo. ⁶ Pinutos og bronse

sangkap sa mga armas ang kadaogan. Gi-insulto nila ang Diyos sa garbo ug sobrang pagsalig sa kaugalingon. Mapukan ra sila sa mga kabos ug way gahom.

Maangkon ang kadaogan sa way gahom nga puno sa pasalig sa Diyos. Sa istorya ang mananaog mao ang batan-on nga naghulagway sa tanang nagpabilin nga batan-on sa kasingkasing ug kanunayng limpyog konsensya.

Dunay miawhan ni David sa paggamit sa taming ug armas ni Saul aron pagpanalipod sa kaugalingon. Nasayod si David nga dili siya hanas sa paggamit sa mga armas sama sa mga Pilisteo. Mabuntog lang hinuon siya. Sa kaulahian namatay ang Pilisteo, biktima sa kaugalingong hinagiban.

Ang pakigsangka ni David ikatandi sa pakigsangka sa Simbahan nga nagsalikway sa taming ni Saul kon dili siya mahingawa pagpanalipod sa mga institusyon niya, sa panapi, sa pagtukod og mga dagkong balay; kon isalik-

ang iyang bitiis ug nagsambalay siya sa likod og bronseng espada. ⁷Sama kadako sa tukon sa manghahablon ang gunitanan sa iyang espada. Pito ka kilo ang gibug-aton sa bahin nga talinis niini. Miuna kaniya ang nagdala sa iyang taming.

⁸Mibarog siya ug mihagit sa naglaray nga mga Israelita: “Nganong maglinya pa kamo alang sa panagsangka? Pilisteo ako ug mga tawo kamo ni Saul! Pagpilig lalaki nga sama kanakog lawas ug paatubanga kanako. ⁹Kon makigtigi siya ug mapatay niya ako, ma-inyo kaming sakop. Apan kon malupig ko siya ug mapatay, maamo kamong sakop ug inyo kaming alagaran.

¹⁰Miingon pa gyod ang Pilisteo: Hagiton ko ang naglaray nga mga Israelita! Paatubanga kanako ang lalaki nga inyong kampyon aron magkasangka kami! ¹¹Tungod niini nawad-an si Saul ug ang tibukong Israel sa kadasig ug nahadlok pag-ayo.

¹²Sa kasamtangan, diha si David, anak sa Efrateong taga Betlehem sa Juda, si Jese nga may walo ka anak nga lalaki. Tigulang na si Jese sa panahon ni Saul, apan aduna siyay mga anak nga sundalo. ¹³Tulo sa idaran na niyang anak mikuoyog sa panggubatan: si Eliab, ang kamagulang-an, ang ikaduha, si Abinadab ug ang ikatulo, si Samma. ¹⁴Si David ang kamanghoran. Mikuoyog kang Saul ang tulo ka magulang. ¹⁵Paadto-adto lang kang Saul si David, ang magbalantay sa hayopan sa iyang amahan sa Betlehem.

¹⁶Sulod sa 40 ka adlaw ug gabii nakig-atbang ang mga Pilisteo. ¹⁷Miingon si Jese kang David, iyang anak: “Dad-a sa imong mga magulang ang usa ka sukod sa sinangag nga trigo ug 10 ka pan. Pagdalig adto sa kampo. ¹⁸Pagdala usab og 10 ka hiwa sa keso alang sa opisyal sa kampo. Pangumostaha ang kahimtang sa imong mga igsoon ug balitai ko sa ilang hunahuna.” ¹⁹Ang mga igsoon ni David ug ang opisyal sa kampo kauban ni Saul sa patag sa Ela lakip ang tanang kalalakin-ang Israelita nga nakig-atbang sa mga Pilisteo.

²⁰Mimatag sayo sa buntag si David. Gibilin niya ang mga hayop sa laing magba-

lantay, ug gidala ang pagkaon sumala sa gisugo ni Jese. Miabot siya sa kampo sa pagpanggikan sa kasundalohan alang sa gubat. Nanginggit sila sa siyagit sa gubat. ²¹Unya, nag-atubangay nga pulos andam ang mga Israelita ug Pilisteo. ²²Gibilin ni David ang iyang dala sa magbalantay sa mga butang. Midagan siya paingon sa mga sundalo aron pagpangumosta sa mga igsoon. ²³Samtang nakigsulti siya, miguwagikan sa laray sa mga Pilisteo si Goliat, ang Pilisteo nga taga Gat nga nagsinggit sa kanhing hagit. Ug nakadungog si David.

²⁴Niini, ang mga Israelita nagdaganay sa dakong kalisang. ²⁵Miingon ang usa: “Nakita ba nimo kanang lalakiha nga nanghagit sa Israel? Gantihan sa hari ang makapatay kaniya. Makapangasawa siya sa anak nga dalaga sa hari. Ug ang iyang pamilya dili na magbuhis sa Israel.”

²⁶Nangutana si David sa iyang tupad: “Unsay ganti sa makapatay sa Pilisteo ug makawagtang sa nakapaulaw sa Israel? Kinsa ba siya nga nagpakaulaw sa kasundalohan sa Diyos nga buhi? ²⁷Miingog balik ang mga tawo: “Kini ang ganti sa makapatay kaniya.” ²⁸Sa pagkakita ni Eliab, iyang magulang, nga nakigsulti siya sa mga tawo, gikasuk-an niya si David ug giingnan: “Nganong ania ka? Kinsay gibinlan nimo sa mga hayop sa disyerto? Nasayod ko sa imong tuyo: aron makasaksi sa among away.” ²⁹Nangutana si David: “Unsay akong nabuhat?” ³⁰Mibiya si David ug miadto sa laing tawo. Nangutana siyag usab ug mao lang gihapon ang tubag.

³¹Unya, nakadungog si Saul sa gipanulti ni David, ug gipatawag kini.

³²Miingon si David kang Saul: “Dili mahimo nga mawad-ag paglaom ang tanan tungod lang kaniya! Moatubang ang imong alagad ug makig-away nianang Pilisteo!” ³³Miingon si Saul kang David: “Dili ka makahimo niana; bata ka pa kaayo. Kanang tawhana nakig-gubat sukad pa sa iyang kabatan-on. ³⁴Apan miingon si David kang Saul: Magbalantay sa hayopan sa iyang amahan ang imong ulipon. Apan kon may moabot nga liyon o oso ug nagtanggap sa natukob gikan sa sibsibanan, ³⁵gukdon ko kini ug tigbason unya, ilogon ang karnero sa baba. Kon modasmag gunitan ko siya sa balhibo

way niya ang pamolitika. Inigbiya niya sa tanang panalipod, mahimo siyang mas gawasnon ug mas batan-on. Sama ni David, moadto

siya sa panggubatan puno sa pagsalig “sa ngalan ni Yahweh, ang Diyos sa kasundalohan sa Israel.”

ug tigbason hangtod nga mamatay. ³⁶Nakapatay nag mga liyon ug oso ang imong alagad. Ingon niini ang buhaton ko nianang Pilisteo. Gipakaulawan niya ang kasundalohan sa Diyos nga buhi.” ³⁷Mipadayon si David: “Giluwas ako sa Diyos sa kuko sa mga liyon ug oso. Luwason usab ako niya sa kamot niining Pilisteo.” Busa, miingon si Saul kang David: “Lakaw ug mag-uban kanimo ang Diyos.”

³⁸Gisul-oban ni Saul si David sa iyang sapot alang sa gubat; gihelme-tan sa bronse niyang helmet ug gipahatagag taming. ³⁹Giambilay ni David ang iyang taming ug gisakob ang espada ni Saul. Misulay siyag lakaw, apan dili makahimo, kay wala siya maanad. Miingon si David kang Saul: “Dili ako makalakaw niining kahim-tanga, kay wala ako maanad.” Busa, gihubo ang tanan ni David ⁴⁰ug sungkod ray gidala. Miadto siya sa sapa ug nagpilig lima ka sinawng bato ug gibutang sa pontil. Dala ang tirador miduol siya sa Pilisteo.

⁴¹Gisugat siya sa Pilisteo nga giunhan sa tigdala sa taming. ⁴²Gitan-aw ug giatubang sa Pilisteo si David, ug nakita nga usa lang kini ka bata, may pagkapulag hitsura ug ambongan. ⁴³Miingon ang Pilisteo kang David: “Iro ba gyod ako nga dad-an nimog puspos?” Gitunglo niya si David sa iyang mga diosdios, ⁴⁴ug giingnan: “Dali, kay ihatag ko ang imong unod sa mga langgam sa langit ug sa mga mananap sa lasang.”

⁴⁵Mitubag si David: Giatubang ako nimo dala ang espada, pana ug bangkaw. Makigharong ako sa ngalan sa Diyos sa kasundalohan sa Israel nga imong gipanamastamasan. ⁴⁶Itugyan ka sa Diyos karong adlaw sa akong kamot. Patyon ta ka ug putlag ulo. Unya, ihatag ko sa kalanggaman sa langit ug sa ihalas nga mananap sa yuta ang mga patayng lawas sa kasundalohang Pilisteo. Ug mahibaloan sa tibuk kayutaan nga adunay Diyos

ang Israel. ⁴⁷Mahibaloan sa ania dinhi nga dili moluwas si Yahweh pinaagi sa espada ug pana. Si Yahweh ang makigubat. Itugyan ka sa among kamot.

⁴⁸Sa pagduol sa Pilisteo, midagan si David sa pagsugat kaniya sa pangubatan. ⁴⁹Mikuot si David sa iyang pontil, nagkuhag bato nga gipahimutang sa tirador ug gitirahan ang Pilisteo nga naigo sa agtang. Nalubong ang bato sa iyang agtang, ug natumba sa yuta ang Pilisteo nga nagdupa. ⁵⁰Sa tirador lang ug bato gibuntog siya ni David nga walay espadang dala. Napukan ang Pilisteo. ⁵¹Midagan si David ug mitungtong sa bukubuko sa Pilisteo. Gihulbot niya sa sakuban ang espada niini ug gipatay ang Pilisteo, gipunggotan sa ulo.

Nagdinaganay ang mga Pilisteo sa pagkakita nga patay na ang ilang kamyon.

⁵²Nannggit ang mga Israelita ug taga Juda. Gigukod nila ang mga Pilisteo hangtod sa baba sa Gat ug sa mga ganghaan sa Acaron. Nangatumba ang mga samaron sa dalan gikan sa Saarayim hangtod sa Gat ug Acaron. ⁵³Sa pagbalik sa mga Israelita gikawatan nila ang kampo sa mga Pilisteo. ⁵⁴Gikuha ni David ang ulo ni Goliat ug gidala sa Jerusalem. Gibutang niya sa tolda ang taming.

⁵⁵Sa pagkakita ni Saul kon giunsa pagpakig-away ni David si Goliat, miingon siya kang Abner, ang heneral sa kasundalohan: “Kinsa siyang anak, Abner?” Miingon si Abner: “Mahal nga hari, sa pagkatinuod, wala ko masayod!” ⁵⁶Miingon ang hari: “Pangutana kuno kinsay iyang amahan.” ⁵⁷Sa pagbalik ni David gikan sa pagpatay sa Pilisteo gidala siya ni Abner kang Saul ⁵⁸nga nangutana: “Batan-on, kang kinsa kang anak?” Mitubag si David: “Anak ako sa imong sulugong si Jese nga taga Betlehem.”

David, Saul ug Jonatan

18 • ¹Human nini mibati si Jonatan og dakong gugma kang David nga gimahal niya sama sa kaugalingon. ²Gihiwiran ni Saul si David sa pag-uban kaniya gikan nianang adlaw. Wala na niya papaulia si David sa ilaha. ³Nakigsuod si Jonatan kang David kay iyang gimahal sama sa kaugalingon. ⁴Gihubo ni Jonatan ang iyang gisul-ob nga kapa ug gihatag kang David; gihatag usab ang iyang taming, espada, pana ug bakos.

⁵ Moadto si David bisag asa siya paadto ni Saul ug milampos siya. Busa, gihimo ni Saul si David nga pangulo sa mga sundalo: butang nga nakapahimuot pag-ayo sa kasundalohan ug mga opisyal ni Saul. ⁶ Sa pagbalik nila nga madaogon sa pakig-sangka sa mga Pilisteo nanggawas ang kababayen-an sa tanang lungsod sa Israel, ug misugat kang Hari Saul sa awit ug sayaw, sa mga malipayong kanta, sa mga tamborin ug alpa. ⁷ Nanagsayaw ang mga babaye ug nanag-awit: “Napatay ni Saul ang 1,000 ug ni David ang 10,000.”

⁸ Niini nasuko ug naglagot si Saul ug miingon: “Kang David gihatag ang minilyon, apan kanako ang linibo! Ang paghari na lang ang wala kaniya!” ⁹ Gikan niadto, daotan na ang pagtan-aw ni Saul kang David.

¹⁰ Sa sunod adlaw gisudlan si Saul og daotang espiritu gikan sa Diyos. Misugod siyang andar-andar sulod sa iyang balay. Busa, mitugtog si David sa lira sama sa gibuhat niya kanhi, samtang naggunit sa espada si Saul. ¹¹ Unya, gitigbas nini si David sa hunahuna nga: “Ipapilit ko siya sa bungbong.” Apan nakalikay si David sa duha ka higayon.

¹² Nahadlok si Saul kang David, kay anaa man kaniya ang Diyos ug mibiya na kang Saul. ¹³ Busa, gipalayo niya si David. Gihimo niyang pangulo sa minilyon nga katawhan. Nag-una gayod si David sa iyang mga tropa. ¹⁴ Milampos siya sa tanan niyang lakaw, kay giubanan siya sa Diyos. ¹⁵ Sa pagkakita ni Saul nga milampos kanunay si David, nahadlok pag-ayo kang David si Saul. ¹⁶ Apan mahal sa tibuk Israel ug Juda si David, kay siya nagdumala man ug nangulo sa ilang pagpanulong.

¹⁷ Miingon si Saul kang David: “Nakaila ka kang Merob, ang kamagulangan kong dalaga. Ipaasawa ko siya kanimo. Alagari ako sa imong kaisog ug pangulohi ang kasundalohan sa pagpakiggubat sa mga gubat ni Yahweh!” Nahunahunaan ni Saul: “Dili ako mobuhat daotan batok kaniya. Ang mga Pilisteo ang bahala kaniya.”

¹⁸ Mitubag si David: “Si kinsa ba ako? Si kinsa man sa Israel ang pamilya sa akong amahan, nga umagaron ako sa hari?” ¹⁹ Sa hapit na ang adlaw sa kasal ni David ug Merob, anak ni Saul, gipakasal ni Saul si Merob kang Adriel nga taga Mejola.

²⁰ Apan nahigugma kang David ang laing anak nga dalaga ni Saul, si Micol. Nalipay si Saul sa pagkahibalo nini. ²¹ Nahunahunaan niya: “Ipakasal ko si Micol kang David. Tungod kang Micol mawala si David sa iyang kaugalingon. Ang mga Pilisteo na unya ang bahalang mopatay kaniya.” Busa, sa makausa pa miingon si Saul kang David: “Maumagad na gayod kita karon.” ²² Gisugo ni Saul ang iyang mga sulugoon sa pagsulti kang David nga: “Abi nimo, nakagusto kanimo ang hari ug ang tanang niyang sulugoon. Uyon nga maiya kang umagad!” ²³ Gibalikbalik sa mga sulugoon ni Saul pagsulti niingon mga pulonga kang David. Unya, miingon si David. “Nagtoo ba kamo nga maayo alang kanako nga maumagad sa hari? Pobre ako ug dili inila.” ²⁴ Sa pagkadungog ni Saul sa tubag ni David, ²⁵ miingon siya: “Sultihi si David nga dili ko mangayog gasa sa kaminyoon gawas sa 100 ka yamis sa mga Pilisteo isip panimalos sa mga kaaway.” Buot ni Saul nga mahulog si David sa kamot sa mga Pilisteo. ²⁶ Gisulti kini sa mga sulugoon kang David nga nakahunahuna nga dali ra diay ang pagkaumagad sa hari! Bisag wala pa ang hustong panahon, ²⁷ milakaw si David ug ang iyang kasundalohan ug misulong sa mga Pilisteo. Gipatay nila ang 200 ka sundalo. Gidala ni David ang mga yamis ug gipakita ang tanan aron maumagad siya sa hari. Busa, gipakasal ni Saul kang David ang iyang anak, si Micol.

²⁸ Nasayran ni Saul nga ang Diyos anaa kang David nga nahigugma ni Micol. ²⁹ Misamot ang kahadlok ni Saul kang David nga nakaaway niya hangtod sa kataposan sa iyang kinabuhi.

³⁰ Nangulo si David sa tanang pakig-sangka batok sa mga Pilisteo. Ug nagmadaogon siya labaw sa ubang pangulo ni Saul. Busa, misikat siya pag-ayo.

• **18.1** ...mibati si Jonatan...(b.1) Gihulagway kanato sa Biblia kining lawom ug maunongong pakighigalaay isip gasa sa Diyos. Mi-hatag si Jonatan kang David sa kaugalingong bisti, espada, pana ug bakos...

Bisag ulitawo na si David ug Jonatan, sama sila sa mga bata sa panagsuot nila: bukas, matinud-anon, walay pagkwenta...

Nagtudlo ang Ebanghelyo nga kinahanglang mahisama ta sa mga bata, apan may mga dagkong tawo nga nagtoo nga sila ray husto, ug nagtinguha nga mahisama ta nila. Niining paagiha gisapak nila ang gitudlo kanato sa Ginoo.

Human sa kadaogan ni David, nailado siya sa tibuk gingharian. Busa, nasina niya si Saul.

Gipakita sa mosunod nga mga ulohan nga nangabubbog maayo si Saul sa nagkaanam nag kabantogan sa katawhan si David. Gina-ingon dinhi nga nakasala si Saul, kay misupak siya sa Diyos. Walay kalainan ang iyang sala sa daghang hari nga namunoan, ug sama nila gisilotan siya: gibilanggo siya sa kaugalingong katungdanan diin dili na siya makagawas. Nalantaw niya nga gipili sa Diyos si David, apan dili siya makapaambit sa gahom, ug wala siyang nakitang kasulbaran gawas sa pagpatay sa kaatbang.

19¹ Gisultihan ni Saul si Jonatan, iyang anak, ug ang tanan niyang sulugoon nga nakahunahuna siya pagpatay ni anog David. Apan nakasuod pag-ayo ni David si Jonatan. ²Miingon siya kang David: “Buot kang patyon sa ang akong amahan. Pagbantay ugma sa buntag ug tago sa hilit nga dapit. Pabilin una didto unya, mogawas ko. ³Ubanan ko ang akong amahan sa imong gitagoan. Pakigsultihan ko siya bahin kanimmo. Tan-awon nako kon unsay iyang hunahuna unya, itug-an ko kanimo ang tanan. ⁴Gidayeg ni Jonatan si David atubangan ni Saul ug gipalayo kang Saul nga iyang giingnan: “Dili unta itugot nga makasala ang hari sa iyang alagad nga si David. Wala siya makasala kanimo. Naghimo lang siya sa makaayo kanimo. ⁵Gisugal niya ang iyang kinabuhi aron pagpatay sa Pilisteo ug gipaangkon ni Yahweh sa dakong kadaogan ang tibuk Israel. Nakakita ka niini ug hilabihan nimong lipaya. ⁶Gidala ni Jonatan si David kang Saul nga gialaran niya pag-usab.

⁸Miusab og ulbo ang gubat. Milakaw si David aron makig-away sa mga Pilisteo nga napildi ni David ug napugos silag ikyas. ⁹Apan gisudlan na pod si Saul og daotang espiritu gikan sa Diyos samtang naglingkod sa iyang balay ug naggunit sa espada. Nianang higayona nagtugtog si David sa lira. ¹⁰Misulay si Saul paglansang kang David sa bungbong pinaagi sa iyang espada, apan nakalikay si David. Mitaroy sa bungbong ang espada. Unya, milayas si David.

¹¹Sa gabii nagpadalag mensahe si Saul sa balay ni David nga gipabantayan niya

aron patyon sa buntag. Apan gipasidan-an si David ni Micol, iyang asawa: “Patyon ka ugma kon dili ka moikyas karong gabii. ¹²Gipakanag ni Micol sa bintana si David nga milakaw ug miikyas.

¹³Unya, nagkuha si Micol og usa ka diosdios nga gipahigda sa katre. Gibutangan kinig balhibo sa kanding ug gihabolon. ¹⁴Sa pagpadalag mensahe ni Saul sa pagdakop kang David, miingon si Micol: “Maksakiton siya.” ¹⁵Gipabalik ni Saul ang iyang mga sulugoon aron pagtan-aw kang David ug giingnan: “Dad-a siya nganhi bisag naghigda aron akong mapatay.” ¹⁶Apan sa pagsulod sa mga sinugo, ang diosdios maoy diha sa katre. Adunay balhibo sa kanding ang ulohan. ¹⁷Miingon si Saul kang Micol: “Nganong gilingla ako nimo ug gipalayas ang akong kaaway?” Mitubag si Micol: “Kay miingon man siya nga patyon ko niya kon dili ko siya palayason!”

Si Saul ug ang mga propeta

¹⁸Milakaw si David ug miikyas. Miadto siya kang Samuel sa Rama ug misugilon sa gibuhit kaniya ni Saul. Busa, nangadto sila sa Celdas ug mipuyo didto. ¹⁹Nahibaloan ni Saul nga diha si David sa Nayoth sa Rama. ²⁰Busa, nanugon siya sa pagdakop kang David. Apan nakakita ang mga mensahero og pundok sa mga manalagna nga nanagna. Gipangulohan sila ni Samuel. Gisudlan sa espiritu sa Diyos ang mga mensahero ni Saul ug nanagna usab sila.

²¹Niini nagpadala si Saul og laing mensahero, apan nanagna gihapon kini. Sa makausa pa nagpadala si Saul

• **19.1** Ang mga ulohan 19 - 25 naghisgot sa kinabuhi ni David sa paglaway niya. Nangulo siya sa pundok sa mga dinaugdaog nga malapason ug nanimuyo sa kabukiran uban nila.

Dili “santo” si David o “balaan” sumala sa atong sukdanan. Higala siya sa Diyos pinasikad sa kultura adtong panahona. Bisan sa kahuyangan napanig-ingnan siya sa mahimo sa Diyos sa andam ug bukas sa iyang paggiya.

Gihatagag gibug-aton sa Biblia ang talagsaong pagkatawo ni David; ang kamanggihatagan niya taliwala sa sinalikway niyang mga kauban. Kanunay siyang naglantaw sa iyang misyon. Miatubang siya sa mga kakuyaw ubag kaisog. Namagtutudo siya sa mga kauban sa panglantaw sa usa ka propeta.

Inghatag sa Diyos og misyon sa usa ka tawo, ipahilayo ni sa naandang palibot. Sama ni Moises, miadto si David sa kamingawan.

• **18.** Gipuy-an sa Israel ang pagtoo diha mga awit ug sayaw: kasaulogan sa mga buhat ni Yahweh. Una ning higayon nga gihisgotan ni sa Biblia. Napuno ang mga tawo sa tumang pagbati hangtod nga morag nawala sila sa kaugalingon. Sa maong panahon ila ning gisip nga kalihokan sa Espiritu ni Yahweh. Sa sinugdan, ang mga propeta sa Israel walay kalainan sa mga “propeta” sa silingang mga nasod nga pagano. Sa kaulahian nalahi sila ug gitawag sa Diyos alang sa balaan ug talagsaong misyon.

Maayong itandi ang mga buhat sa mga propeta sa uban nga makita sa sinugdan sa Iglesya (tan-awa ang Mga Buhat 21 ug basaha ang gisulti ni Pablo bahin sa Pahayag sa Espiritu sa I Cor 12-14). Dili lang trabaho sa Espiritu ang pagpahayag sa Espiritu kondili, nagdependi pod sa abilidad sa mga tawo pinaagi kang

og mga mensahero nga nanagna usab.

²² Busa, siya nay miadto sa Rama ug miabot sa dakong atabay sa Seku. Nangutana siya: “Hain man sila si Samuel ug David?” Gitubag siya: “Sa Celdas sa Rama. ²³ Mipadayon si Saul sa Nayoth sa Rama ug gisudlan usab siya sa Espiritu sa Diyos. Sa paglakaw nanagna siya hangtod nga nakabot sa ganghaan sa Celdas sa Rama. ²⁴ Naghubo siya ug nanagna usab sa atubangan ni Samuel. Natumba siya sa yuta ug nagpabilin dinhi hangtod sa buntag. Hubo siya, walay sapot. Mao nga nangutana sila – propeta na ba si Saul?”

20¹ Miikyas si David sa Celdas sa Rama, miadto kang Jonatan ug miingon: “Unsay nabuhat kong kasal-anan? Unsay akong sala? Unsay krimena ang akong nabuhat atubangan sa imong amahan nga nagplano man siya sa pagpatay kanako?” ² Mitubag si Jonatan: “Dili ka mamatay. Timan-i, walay gibuhat ang akong amahan, gamay o dako, nga wala niya isulti kanako. Nganong iya kining gililong kanako? Dili, dili kini mahitabo.”

³ Apan nanumpa si David ug miingon: “Nahibalo ang imong amahan nga maayo ako sa imong panan-aw. Mao nga nahunahunaan niya nga dili ka angayng masayod niini. Kay siguradong maguol ka. Apan saksi ang Ginoo, usa ka lakang na lang ang nakaulang kanako ug sa kamatayon!” ⁴ Miingon si Jonatan kang David: “Himoon ko alang kanimo ang imong ipabuhat.” ⁵ Mitubag si David: Bag-ong Subang ugma. Kinahanglang magkisal-ako sa hari. Apan palakta na

ako aron motago sa banika hangtod sa ikatulog adlaw.

⁶ Kon pangitaon ako sa imong amahan, ingna siya: “Gihangyo ko ni David sa pagtugot kaniya pag-adto sa Bethlehem, ang iyang lungsod.” Maghimo siya didto sa tinuig nga sakripisyo uban sa tibuok pamilya. ⁷ Kon moingon siyang – “Maayo”, ang buot ipasabot niana, layo ako sa kakuyaw. Apan kon kalit siyang masuko, sa ato pa buot ako niyang daoton. ⁸ Palihog, buhata kini sumala sa atong gikasabotan. Kon may sala ako, ikaw nay patay kanako. Nganong itugyan pa ako nimo sa imong amahan aron patayon?

⁹ Mitubag si Jonatan: “Binuang! Kon sa tinud-anay mahibaloan ko nga buot kang daoton sa akong amahan, mahimo ba nga dili kita sultihan?” ¹⁰ Nangutana si David: “Kinsay mosulti kanako kon nasuko ba ang imong amahan?” ¹¹ Miingon si Jonatan: “Dali, mangadto ta sa bukid.” Ug nangadto sila.

• ¹² Miingon si Jonatan kang David: “Saksi kanato ang Ginoong Diyos sa Israel! Sa sama niining taknaa ugma, mahibaloan ko ang hunahuna sa akong amahan. Kon makaayo kanimo, pahibaloan ko ikaw. ¹³ Kon nagplanog daotan batok kanimo ang akong amahan, silotan unta ako sa Ginoo sa pinakabug-at nga silot, kon dili ko ikaw sultihan aron makaikyas. Mag-uban kanimo ang Ginoo ingon nga nag-uban kanako ang Diyos. ¹⁴ Samtang buhi ako, ¹⁵ ayawng putla ang kaayo nimo sa akong kabanayan aron dili ako mamatay bisag panimaslan ni Yahweh ang mga kaaway ni David ug wagtangan ang ilang mga nawong sa yuta.”

¹⁶ Sa ingon niana, naghimo si Jonatan og kasabotan tali sa banay ni David ug sa iyang katawhan. ¹⁷ Gipanumpa pag-usab ni Jonatan si David, kay iya kining gimahal. Gimahal niya si David sama sa pagmahal niya sa kaugalingon.

kinsa naglihok ang Espiritu, sama nga ang kahayag sa adlaw makakuha sa kolor sa kristal nga giagian ini. Sa mga pundok nga yano ug dili edukadong katawhan milihok (ug mipadayon paglihok) ang Espiritu sa Diyos pinaagi sa pagpakitag mga talan-awon nga nagdalag ‘ekstasi’ nga makita sab sa ubang relihiyon nga

dili kristyano. Apan para nila nakalig-on ni sa ilang pagtogo.

• **20.12** Mosunod ang saysay sa panaghigalaay ni David ug Jonatan. Gipakita nga si David wala malimot sa kasabotan uban ni Jonatan (1 S 20:7).

¹⁸ Miingon kaniya si Jonatan: “Bag-ong subang ugma. Makita nga wala ka, kay bakanti ang imong lingkoranan; ¹⁹ labi na sa ikatulog adlaw. Busa, tago sa kanhi ni-mong gitagoan ug pabilin tupad sa pundok sa mga bato nga atong ilhanan. ²⁰ Panaon kog makatulo ang bato, kanang morag may gitarget ako. ²¹ Unya, magsugo kog bato sa pagpangita sa mga uhas. Kon moingnon ako: ‘Lakaw, pangitaa ang mga pana unya, dad-a didto.’ Buot kong ipasabot nga makagawas ka, kay ipanumpa ko nga luwas ka na sa kadaot. ²² Apan kon moingnon ako: ‘Layo ra kanimo ang mga pana.’ Layas dayon, kay gipalayas ka sa Diyos, ²³ ang saksi natong duha sa atong kasabotan.”

²⁴ Mitago si David sa bukid. Sa bag-ong subang, miduol sa lamesa ang hari aron mokaon. ²⁵ Milingkod siya sa kanhi niyang lingkoranan sampig sa bungbong. Naglingkod sa atbang si Jonatan ug sa pikas, si Abner. Bakanti ang dapit ni David.

²⁶ Walay gisulti si Saul nianang adlaw. Nakahunahuna siya nga may nahitabo tingale kang David ug dili siya hinlo. ²⁷ Sa ikaduhang adlaw sa bag-ong subang, bakanti gihapon ang dapit ni David. Nangutana na si Saul kang Jonatan nganong wala moanha gahapon ug karon ang anak ni Jese? ²⁸ Mitubag si Jonatan: “Mihangyo si David sa pag-adto sa Betlehem. ²⁹ Miingon siya: ‘Palihog palakta ko, kay maghalad ang among banay sa siyudad. Paadtoon ko sa akong mga igsoon. Kon maayo ang imong pagtan-aw kanako, palakta ko aron makita ko ang akong igsoon.’ Maong wala siya makaanhi sa lamesa mahal nga Hari.”

³⁰ Daw kalayo ang kasuko ni Saul kang Jonatan nga iyang giingnan: “Anak ka sa masinupakon ug walay batasang babaye! Nagtoo ka ba nga wala ako mahibalo nga gipalabi mo ang anak ni Jese kay sa kaulaw sa imong kaugalingon ug sa imong inahan? ³¹ Samtang buhi pa ang anak ni Jese, dili ka makamando sa gingharian. Ipatawag siya karon dayon ug dad-a ngari kanako. Angay siyang mamatay!” ³² Nangutana si Jonatan sa amahan: “Nganong patyon siya? Unsay iyang nabuhat?” ³³ Apan dihihi gitonan siya ni Saul sa espada. Natino ni Jonatan nga buot patyon si David sa iyang amahan. ³⁴ Masuk-anong mitindog si Jonatan sa lamesa. Wala na siya mokaon sa ikaduhang adlaw sa Bag-ong Subang. Gikaguol niya ang gisulti sa iyang amahan batok kang David.

³⁵ Sa buntag, miadto si Jonatan sa bukid uban sa usa ka batang lalaki aron makigkita kang David. ³⁶ Miingon siya sa bata: “Dalagan ug pangitaa ang mga uhas nga magamit ko.” Midalagan ang bata. Mipana si Jonatan saylo sa bata. ³⁷ Sa pag-abot sa bata sa gipuntingan ni Jonatan sa pana, misinggit si Jonatan ug miingon sa bata: “Layo ra kanimo ang pana!” ³⁸ Midugang pa siya pagsinggit sa bata: Pagdali! Balik diri, ug ayawg hunong. Gipunit sa bata ang pana ug mibalik sa iyang amo. ³⁹ Walay kalibotan ang bata sa gikasabotan ni Jonatan ug ni David.

⁴⁰ Gibalik ni Jonatan sa bata ang mga pana ug miingon: “Sigi, dad-a kini sa Syudad.” ⁴¹ Sa paglakaw sa bata, migawas si David gikan sa bato, ang ilang timailhan. Miyuko siyag katulo nga sagyad sa yuta ang nawong atubangan ni Jonatan. Naghalog ang duha ug nanghilak – si David ang anaay labing kasubo. ⁴² Ug miingon si Jonatan: “Tindog ug lakaw nga malinawon. Mobarog ta sa atong gipanumpa sa ngalan sa Ginoo sa pag-ingon: Saksi ang Diyos kanatong duha, sa ako ug sa imong kalawatan hangtod sa kahangtoran.”

Si David ug si Ajimelec

21 ¹ Milakaw si David ug mibalik si Jonatan sa lungsod.

² Miabot si David sa Nob ug miadto kang Ajimelec, ang pari, nga nangurog sa pagsugat kang David ug nangutana: Nganong nag-inusara ka? Nganong wala kay kauban? ³ Mitubag si David: “May misyon ako sa hari ug gipinahan sa dili pagpahibalo ni bisag kinsa. Busa, nakigsabot ako sa akong mga kauban nga magtagbo kami sa usa ka dapit. ⁴ Unsay atong makaon? Hatagi kog lima ka pan o bisag unsa nga anaa kanimo. ⁵ Mitubag ang pari: “Wala akoy ordinaryong pan, sagrado lang ang ania. Kon ang katawhan nimo wala makighilawas, wala makahimog bisag unsa sa mga babaye, makakaon sila!” ⁶ Mitubag si David: “Klaro. Gidili kanamo ang babaye sa nakalabayng mga adlaw gikan sa

• **21.1** *Ang sagradong pan...* nagtimailhan sa 12 ka tribu sa Israel. Gihalad ni matag sabado ug magpabilin sa altar sa tibukod semana. Magpaila ni sa kamatinud-anon sa katawhan kang Yahweh. Mga Pari ray makakaon ini (Lev 24:5-9).

Gihisgotan ni Jesus kining teksto sa wala na motuman ang iyang mga tinun-an sa tulumnon sa Adlaw sa Pahulay (Mc 2:13). Buot ni Jesus nga makalingkawas ta sa gapos sa giisip tang “sagrado”, kay mas sagrado pa ang tawo sa bisag unsang butang.

akong paglakaw. Nagpabiling limpyo ang akong katawhan bisag ordinar-yong misyon lang kini. Limpyo sila karon.”⁷ Gihatagan siya sa pari sa sa-gradong pan. Walay lain gawas sa Pan sa Presensya nga gikuha sa atubangan sa Diyos. Giilisan kinig init nga pan nianang adlaw.

⁸ Apan niana pong adlaw diha sa Templo ang usa sa mga tawo ni Saul, ang Edomitang Doeg, pangulo sa mga magbalantay ni Saul.

⁹ Nangutana si David kang Ajimelec: “Wala ka bay espada ug pana? Wala ko madala ang akong espada ug mga armas, kay dinalian kaayo ang sugo sa hari.”¹⁰ Mitubag ang pari: “Ania ang espada ni Goliat, ang Pilisteo nga imong gipatay sa may patag sa Ela, giputos sa panapton likod sa Efod. Kuhaa kon gusto nimo. Walay lain!”

¹¹ Unya, milakaw si David ug mipahilayo kang Saul. Miadto siya kang Aquis, ang hari sa Gat. ¹² Miingon ang mga sulugoon ni Aquis: “O hari sa kayutaan, dili ba, si David man kini? Dili ba, siya may gisayawan nila ug giawitan: ‘Napatay ni Saul ang 1,000, ug ni David ang 10,000?’”¹³ Nakasabot si David sa mga pulong ug nahadlok kang Aquis, ang hari sa Gat.

Buot si Jesus nga masilil kanato ang mahinungdanon. Alang sa Diyos ang pagtahod sa sagradong pan dili sama ka importanti sa pagtuman sa tahas nga gisugo niya sa matag usa. Angayng masabtan sa mga magtotoo nga ang adlaw adlawng buluhaton nabalaan kay mga anak man sila sa Diyos ug pinuy-anan sa Espiritu Santo. Ang pagdaro, pangisda, pamuo, panglaba, ang bisag unsang bubuhaton nga nagpalambo sa kinabuhi angayng ihalad ngadto sa Diyos isip sakripsiyu (1 P 2:9).

• 11. *Busa, nagpatoo...*(b.14) Gipakita dinhi ang pinili ni Yahweh, nga sa dili pa molingkod sa trono, ipaubos ug matinamay, sama sa nahitabo ni Cristo. Tungod sa gugma niya kanato namora siyang buang sa pagpaubos sa kaugalingon sa pagkasulugoon hangtod sa pag-angkon sa makauulaw ug sakit nga kamatayan sa krus (Fil 2:7-9).

• 22.1 Wala itago nga ang miuban ni David, nagkalisudlisod, utangan, ug diskontento. Ang

¹⁴ Busa, nagpakaaron-ingnon siya nga nalisos sa pangisip ug nabuang. Gibadlisbadlisn niya ang bungbong ug gipatulo ang laway sa iyang bungot. ¹⁵ Miingon si Aquis sa iyang igsoon: “Tan-awa, buang siya! Nganong gidala siya dinhi?” ¹⁶ Kulang pa ba ako sa mga buang maong gidala siya aron pagpakita sa iyang kabuang? Siya bay mosulod sa akong balay?”

Nagsuroysuroy si David

22¹ Mibiya sa Gat si David ug miikyas sa iyang mga igsoon ug sa tibuk kabanaan sa iyang amahan nga miduaw kaniya. ² Unya, nagpundok ang mga tawo nga naglisudlisod, ang mga utangan ingon man, ang adunay kayugot. Nahimo siya nga ilang pangulo – mga 400 sila kadaghan. ³ Gikan didto, miadto si David sa Mispe sa Moab. Mihangyo siya sa hari sa Moab: “Ika-bilin na nako dinhi kanimo ang akong amahan ug inahan hangtod nga mahibalo kog unsay buhaton kanako sa Diyos?” ⁴ Gibilin sila uban sa Hari sa Moab, ug nagpabilin didto samtang nagtago sa kota si David.

⁵ Miingon ang manalagnang Gad kang David: “Ayawg pundo sa kota. Adto sa kayutaan sa Juda.” Busa, milakaw si David; miadto sa lasang sa Jeret.

⁶ Nakadungog si Saul nga nakita si David ug ang iyang mga tawo. Diha sa Guibea si Saul adtong panahona. Naglingkod siya sa landong sa kahoyng tamarisko sa bungtod, naggunit ug espada. Gialirongan siya sa tanan niyang opisyal. ⁷ Gisuhihan sila ni Saul: “Paminaw kamo, mga tawo sa

mga gubat nga nakapauswag sa kinabuhi sa katawhan sa Diyos, kalihokan nga dili minugna sa mga santos ug putli. Kini gihapon ang nahitabo sa daghang pakigbisog nga gilusad bisag asa sa kalibotan alang sa hustisya ug kalingkawasan. Maayo unta nga ang nangulo ini nga tawong sama ni David nga klarog misyon ug nahiusa sa katawhan.

Naghisgot ang teksto sa naandang pamaagi kaniadto pagpangutana ni Yahweh. Matang ni sa ripa nga gitawag ug efod nga gigamit sa mga pari sa karaang Israel. Apan miabot ang panahon nga wala na ni gamita, sa wala na managna ang mga propeta (basaha sa ulohan 9).

“Alang sa mga tawong balaan, ang tanan balaan.” Kining buhat sa pagtotoo pamaagi pagpakigbayloay ni David kang Yahweh. Sa samang pagkaagi, ang Diyos magpaila karon sa kaugalingon sa mga yano ug ordinaryong tawo, nga dili gani maisip nga “katoliko”. Tingalig alang sa mga “edukado”, lain sab ang pamaagi sa Diyos.

Benjamin! Hatagan kaha kamo sa anak ni Jese ug mga uma ug parasan? Himoon ba kamo niyang mga pangulo sa linibo o tag-manggatos, ⁸ maong nagkasabot kamo batok kanako? Walay nagbalita nga ang kaugalingon kong anak nakigkonsabo sa anak ni Jese? Walay naluoq kanako ug misugilon nga si Jonatan naghulhog sa akong alagad sa pagpakig-away kanako sama karon.”

⁹ Mitindog si Doeg, ang Edomita, nga nagbarog uban sa opisyal ni Saul ug misingon: “Nakita ko ang pag-abot sa Nob sa anak ni Jese nga miadto kang Ajimelec, anak ni Ajitub. ¹⁰ Gipakisayran ni Ajimelec ang Ginoo alang kaniya ug gipakaon siya. Gihatag usab kaniya ang espada ni Goliat, ang Pilisteo.”

¹¹ Busa, gipatawag sa hari si Ajimelec, ang pari, anak ni Ajitub, ug ang tibuk kabanayan sa iyang amahan nga mga pari sa Nob. Miadto ang tanan sa hari. ¹² Misingon si Saul: “Paminaw, anak ni Ajitub.” Mitubag si Ajimelec: “Ania ra ako, akong ginoo.” ¹³ Nangutana si Saul: “Ngonong nakigsabot ka sa anak ni Jese batok kanako sa paghatag ug pang inon man sa espada? Ug gipakisayran mo pa ang Diyos alang kaniya aron makig-away batok kanako ug pag-atang kanako sama sa nahitabo karon?” ¹⁴ Mitubag si Ajimelec: “Kinsa sa tanan mong alagad sama kamatinud-anon ni David, imong umagad, kapitan sa imong mga gwardiya ug gitahod sa imong kabanayan? ¹⁵ Karon lang ba ako magpakisayod sa Diyos alang kaniya? Nasayop ka. Dili unta butangbutangan sa hari ang iyang alagad ug ang kabanay sa akong amahan. Kay walay nahibaloan ang imong alagad sa kinatibuk-ang hitabo.” ¹⁶ Apan miingon ang hari: “Mamatay ka Ajimelec, ikaw ug ang kabanayan sa imong amahan!” ¹⁷ Gisugo sa hari ang tanang gwardiya sa iyang tupad: “Sigi, patya ang tanang pari sa Ginoo, kay midapig sila kang David. Nahibalo sila nga miikyus si David, apan walay misulti kanako.” Mibalibad ang mga opisyal sa hari pagpatay sa mga pari sa Diyos. ¹⁸ Busa, giingnan sa hari si Doeg: “Dali ug dunggaba ang mga pari.” Miduol si Doeg, ang Edomita, ug midunggab sa mga pari.

Nianang adlawa, nawad-ag lima ang mga lalaki nga nagsul-ob ug lino nga kapa. Gipatay sila. ¹⁹ Dayon, gipatay pod ni Saul ang taga Nob, ang lungsod sa mga pari, lalaki ug babaye, bata ug masuso, lakip ang mga baka, asno ug karnero.

²⁰ Apan nakaikyas si Abiatar, anak nga lalaki ni Ajimelec nga anak ni Ajitub, ug miadto kang David. ²¹ Miingon si Abiatar kang David nga gipatay ni Saul ang mga pari sa Diyos. ²² Miingon si David kaniya: “Atdong adlawa nga didto si Doeg, nahibalo kong mosumbong siya kang Saul.

Akoy angayng manubag sa kamatayon sa tibuk kabanayan sa imong amahan. ²³ Uban kanako ug ayawg kahadlok. Ang nagtinguha sa imong kamatayon nagtinguha usab sa akoa. Hilwas ka dinhi.”

Gipakisayran ni David ang Diyos

23 ¹ Gitahoan si David nga gisulong sa mga Pilisteo ang Queila ug gikawat ang mga giokanan. ² Nagpakisayod si David sa Ginoo ug nangutana: “Molakaw ba ako aron makig-away sa mga Pilisteo?” Miingon ang Ginoo: “Lakaw ug pakig-away sa mga Pilisteo. Luwasa ang Queila.” ³ Apan mireklamo kang David ang iyang katawhan ug miingon: “Tan-awa ra, ania pa kani ta sa Juda, namiligro na ta ug nahadlok, unsa pa kaha kon moadto na ta sa Queila sa pag-pangita sa kasundalohan sa mga Pilisteo.”

⁴ Nagpakisayod pag-usab si David sa Ginoo. Misulti ang Diyos: “Adto sa Queila. Itugyan ko sa imong kamot ang mga Pilisteo.” ⁵ Busa, miadto sa Queila si David ug ang iyang mga tawo. Nakig-away sila, gipatay nila ang mga Pilisteo, ug gikuha ang ilang kahayopon. Apan giluwasa nila ang mga lumulopyo sa lugar.

⁶ Sa pag-ikyas ni Abiatar, anak ni Ajimelec, paingon kang David sa Queila, milug-song siya dala ang Efod. ⁷ Dihang nahibaloan ni Saul nga miadto si David sa Queila, miingon siya: “Ihatag siya sa Diyos sa akong kamot, kay siya mismoy nagpriso sa kaugalingon sa pagsulod sa lungsod nga may pultahan ug mga rehas.” ⁸ Gitawag ni Saul ang tibuk katawhan sa pag-adto sa Queila ug pagpakiggubat kang David ug sa iyang katawhan. ⁹ Sa pagkahibalo ni David sa daotang plano ni Saul, gipadala niya ang Efod ni Abiatar, ang pari. ¹⁰ Ug miingon si David: “O Ginoong Diyos sa Israel, nakadungog ako nga nagplano pag-anhi sa Queila si Saul aron paggun-ob sa syudad tungod nako. ¹¹ Moanhi ba si Saul sama sa akong nadungog? O Ginoong Diyos sa Israel, sultih ang imong alagad.” Mitubag ang Ginoo: “Oo, moabot siya.” ¹² Nangutanang usab si David: “Itugyan ba ako ug ang akong mga tawo sa kamot ni Saul? Mao ba kini ang buhaton sa mga pangulo sa Queila?” “Itugyan kamo.” ¹³ Busa, mipahawa sa Queila si David uban ang 600 niyang mga tawo. Nagbalhinbalhin sila sa nagkalainlain dapit. Sa pagkahibalo ni Saul nga nakaikyas si David sa Queila, wala na siya mopadayon. ¹⁴ Nagpabilin si David sa mga kota sa kabungtoran sa disyerto sa Zif ug gipangita siya ni Saul nga walay hunong. Apan wala siya itugyan sa Diyos sa kamot niini. ¹⁵ Nahibalo si David nga gipangita siya ni Saul aron patyon. Busa, nagpabilin siya sa Jarsa sa disyerto sa Zif. ¹⁶ Unya giadto siya ni Jonatan, anak ni Saul, ug gidasig sa

ngalan sa Diyos. ¹⁷Giingnan siya: “Ayawg kahadlok, kay dili ka hilabtan sa amahan kong si Saul. Maghari ka sa Israel ug mai-kaduha lang ako kanimo. Sayod niini bisan ang akong amahan.” ¹⁸Nanaad og usab ang duha sa atubangan sa Diyos. Nagpabilin sa Jarsa si David ug mipauli si Jonatan.

¹⁹Miadto ang pipila ka taga Zif kang Saul sa Guibea ug misulti: “Nagtago si David taliwala namo sa mga kota sa Jarsa sa bungtod sa Jaquila, sa habagatan sa Jesimon. ²⁰Karon, mahal nga hari, adto mo sa amoa bisag kanus-a, kay amo siyang ihatag kanimo.” ²¹Mitubag si Saul: “Hatagan unta kamog kaayohan ni Yahweh, kay naluoy kamog kanako. ²²Lakaw na kamog. Klarohag hain ug asa siya pangintug ug kinsay nakakita kaniya. May nag-sulti ug kanako nga utokan siya. ²³Panid-i niyong ang iyang adtoan unya, balik. Ayha pa ko mokuyog kaninyo. Kon anaa siya nianang dapita, pangitaon ko siya sa tanang kabalayan sa Juda.”

²⁴Busa, milakaw sila ug nag-una kang Saul pangon sa Zif. Diha usab si David ug ang katawhan sa disyerto sa Maon sa Araba sa habagatan sa Jesimon.

²⁵Milakaw na si Saul ug ang iyang mga tawo sa pagpangita kang David. Niini nanaog si David sa kabatohan ug nagpabilin sa disyerto sa Maon. Nahibaloan pod kini ni Saul. Unya, gigukod niya si David sa disyerto sa Moan. ²⁶Sa pikas bukid diha si Saul ug sa atbang si David ug ang iyang mga tawo. Nagdalig iskapo si David kang Saul. Duol na si Saul ug ang iyang mga tawo kang David ug sa mga tawo niini. ²⁷Apan miabot ang mensahe kang Saul: “Pagdali! Balik dayon, kay misulong sa kayutaan ang mga Pilisteo.” ²⁸Busa, mihunong si Saul paggukod kang David. Mibiya siya aron pag-atubang sa mga Pilisteo. Gitawag ang maong dapit og Pangpang sa Panagbulag.

Gipasaylo ni David si Saul

24 ¹Gikan didto miadto si David ug nagpabilin sa mga kota sa Engadi. ²Sa pagbalik ni Saul gikan sa paggukod sa mga Pilisteo, nahibaloan niya nga anaa si David sa disyerto sa

Engadi. ³Busa, nagpauban si Saul sa 3,000 ka piniling mga tawo gikan sa tibuk Israel ug nanglakaw sa pagpangita kang David ug sa iyang mga tawo sa Sidlakan sa Lugot sa Idlas nga kanding. ⁴Miabot siya sa mga toril sa karnero daplin sa dalan diin may langob nga giadtoan ni Saul aron mali-bang. ⁵Diha sa tumoy sa maong langob si David ug ang iyang mga tawo! Miingon kang David ang iyang ginsakpan: “Mao kini ang adlaw nga gisulti kanimo sa Ginoo. Anaa itugyan ko ang imong mga kaaway, himoa ang imong gusto!” Miyuhot si David ug sa hilom migunting sa sidsid sa kapa ni Saul.

⁶Apan nakonsensya niini si David. ⁷Miingon siya sa iyang mga tawo: “Dili unta motugot ang Diyos nga himoon ko kini sa akong amo nga hini-logan sa Diyos.” ⁸Sa ingon, napug-nangan ni David ang iyang ginsakpan nga wala niya tugti pagpakig-away kang Saul. Mitindog si Saul, migawas sa langob ug mipadayog lakaw.

⁹Migawas usab sa langob si David ug gitawag si Saul: “Akong agalon, mahal nga hari!” Sa paglingi ni Saul miluhod si David ug miyukbo nga sag-yad sa yuta ang nawong isip pagtahod.

Miingon siya kang Saul: ¹⁰“Nganong naminaw ka sa sultisulti sa mga tawo nga naninguha si David nga malaot ka? ¹¹Tan-awa, karong adlaw gitugyan ka kanako sa Ginoo didto sa langob. May nag-ingon nga ipapatay ka, apan naluoy ako kanimo. Miingon ako nga dili ko pasipad-an sa akong kamot ang akong ginoo nga hinilogan

• **24.1** Ang gipakita nga pagtahod ni David sa “hinilogan” sa Ginoo (kay gihilogan man si Saul ni Samuel) nagpaila sa iyang pagtoo.

Nasayod ang nakatuon sa Kasulatan nga ang mga pangulo nakaambit sa Diyos sa mga katungdanan ug gahom nga molabaw sa katasos ug mga katungod sa tawo. Bisag kinahanglan natong pulihan ang daotan ug dili maayong mga pangulo, angay gihapong taboron ang ilang pagkatawo ug ang bala-

nong responsabilidad nga gipiyl kanila sa Diyos.

Ang Diyos nga...(b.13) Dili ni madumtanong reklamo sa wala gani mosulay pagpanalipod sa kaugalingon kondili, sa pagpakig-away sa gitoohan niyang tarong. Siguro siya nga Diyos ray tag-ya sa kasaysayan. Niining hitaboa, wala siya mogamit sa iyang katungod, sa pagpakita sa tibuk niyang pagsalig sa Diyos. Namulong ini si Jesus sa Mt 6:38-42.

sa Diyos. ¹² Amahan ko, tan-awa ang sidsid sa imong kapa nga akong gigunitan. Ako kining giputol, apan wala ka mamatay. Nasuta nimo karon nga wala akoy daotang tuyo alang kanimomo. Wala ako makasala kanimomo, apan imo akong gipasakitan aron patyon. ¹³ Hukmon unta ta sa Ginoo, ang Diyos nga maningil kanimomo sa hustisya alang kanako, apan dili ko ikaw unsaon.

¹⁴ Sama sa panulihon sa katigulangan, ang kadaotan naggikan sa kadaotan, apan dili ko makatandog kanimomo. ¹⁵ Kinsa diay ang gigukod sa hari sa Israel? Iro, o pulgas ba? ¹⁶ Mohukom kanimomo ug kanako ang Ginoo. Makakita unta siya, ug luwason ako niya sa imong kamot. ¹⁷ Humag sulti ni David, miingon si Saul: “Si David ka ba, akong anak?” Mihilak ug kusog si Saul, ¹⁸ ug miingon kang David: “Husto ka ug sayop ako. Gigantihan mog kaayo ang sayop ko batok kanimomo. ¹⁹ Nakapakita ka karon sa imong kaayo. Gitugyan na ako sa Ginoo sa imong kamot, apan wala ako nimo patya. ²⁰ Pasagdan ba lang sa usa ka tawo nga makalingkawas ang kaaway kon makita kini? Gantihan ka unta sa Ginoo tungod sa imong gibuhat kanako karong adlaw. ²¹ Natino nako karon nga maghari ka sa Israel. Magmalig-on sa imong kamot ang gingharian sa Israel. ²² Saari ko karon sa ngalan sa Diyos, nga dili mo puohon ang akong kaliwat ug dili papason ang akong ngalan sa kabanayan sa akong amahan.”

²³ Misaad si David ug mipauli si Saul. Miadto usab sa kota si David ug ang iyang ginsakpan.

Si David ug Abigail

25 ¹ Namatay si Samuel ug nagkahiusa ang tibukok Israel sa pagbangotan sa iyang kamatayon, ug gilubong siya sa Rama, ang iyang pinuy-anan. ² Miadto si David sa disyerto sa Maon diin may lalaking dato. May 3,000 siya ka karnero, 1,000 ka kanding ug mga uma sa Carmelo.

³ Siya si Nabal ug si Abigail ang asawa. Utokan ug anyag ang babaye, apan ang lalaki bagis ug way batasan, kaliwat ni Caleb. Nanupi siya sa iyang mga karnero sa Carmelo adtong higayona.

⁴ Nabalitaan ni David sa disyerto nga nanupi si Nabal sa mga karnero. ⁵ Busa, nagsugo siyang 10 ka sulugoon nga giing-

nan: “Adtoa si Nabal sa Carmelo ug pangomustaha siya alang kanako. ⁶ Ingna siya: ‘Maanaa unta ang kalinaw sa imong banay ug sa tanan mong kabtangan.’ ⁷ Nakabalita ako nga uban kanimomo karon ang mga manunupi sa mga karnero. Nakauban namo ang imong magbalantay. Wala sila namo pasakiti ug walay nawala kanila nga bisag unsa samtang mihunong sila sa Carmelo. ⁸ Pangutan-a ang imong mga sulugoon. Silay mosulti kanimomo. Magmaayo ka unta sa imong mga sulugoon, kay miabot kami sa Pyesta. Palihog, hatagi sila ug ang imong anak nga si David sa buot mong ihatag kanila.”

⁹ Sa pag-abot sa sulugoon ni David, gisultihan nila sa tanan si Nabal sa ngalan ni David. ¹⁰ Unya, miingon si Nabal sa mga sulugoon ni David: “Kinsa ba kini si David? Kinsa kining anak ni Jese? Daghan ang sulugoon karon nga milayas sa ilang amo. ¹¹ Kuhaon ko ba ang akong pan, bino ug unod nga giihaw alang sa akong manunupi aron lang ihatag sa wala ko hisayrig taga diin siya?” ¹² Mitalikod ang mga sulugoon ni David ug mibalik kaniya. Giasoy nila ang gipanulti ni Nabal. ¹³ Miingon si David sa iyang mga tawo: “Pagbakos kamo sa inyong espada.” Ang tanan, ingon man si David nagbakos sa ilang espada. Mga 400 ka lalaki ang misunod kang David. Nahibilin usab ang 200 uban sa kabtangan.

¹⁴ Usa sa mga ulipon ni Nabal miingon sa asawa niini, si Abigail: “Nagpadalag mensahero si David gikan sa disyerto aron pagpangumosta sa among agalon, apan gisingkahan sila. ¹⁵ Pagkamaayo ra ba kanimomo nining mga tawhana! Wala kami dagmali ug walay nangawala kanimomo sa tibukok panahon nga nagkauban kami sa bukid. ¹⁶ Adlaw ug gabii daw koral sila alang kanamo samtang nagbantay kami sa karnero. ¹⁷ Hunahunaa karon ang angay mong buhaton. Ang among amo uban sa tibukok niyang banay mahiagom gayod sa kamatayon. Apan hilabihan siya kadaotan busa, way mangahang pagpakigsulti kaniya.”

¹⁸ Nag-andam dayon si Abigail ug 200 ka pan, duha ka sudlanan nga puno sa bino, lima ka inihawng karnero, lima ka takos sa sinanglag nga trigo, 100 ka pungpong sa paras ug 200 ka bibingkang igos. Gikarga sa mga asno ang tanan. ¹⁹ Miingon siya sa iyang mga sulugoon: “Pag-una, kay mosunod ra ko!” Wala siya mosulti niini sa iyang bana.

²⁰ Samtang naglugsong si Abigail sakay sa asno gikan sa bukid, milugsong usab si

• **25.1** Gitandi dinhi ang duha ka tawo ug duha ka panghunahuna: ang dunay katigayonan walay bentaha sa uban. Ipaambit ang bahandi. Gipalutaw dinhi ang papel sa babaye. Ang

iyang kaalam nakaiway sa mahitabo nga daotan. Mapaubsanon si David sa pagdawat nga ang kainit sa iyang ulo motukmod niya sa kabangis ug inhustisya.

David uban sa iyang mga sulugong gikan sa atbang nga bukid. Sa pagsugat niya, ²¹ namalandong si David: “Walay kapuslanan ang pagbantay sa kabtangan niining tawhana sa disyerto. Gibaslan niyang daotan ang akong kaayo, bisag walay nawala kaniya. ²² Silotan unta ako sa Diyos sa pina-kabug-at nga silot kon sa buntag may ibilin akog buhi nga lalaki sa iyang banay.”

²³ Sa pagkakita ni Abigail kang David, nanaog siya sa asno ug miyukbo nga tugkad sa yuta ang nawong sa atubangan ni David. ²⁴ Samtang nagyukbo sa tilan ni David, miingon siya: “Akoy basola, Nyor. Tugtan unta nimog sulti ang imong alagad ug paminawon. ²⁵ Dili unta manumbaling ang akong agalon sa way batasang lalaki nga si Nabal. Sama sa iyang ngalan: Nabal, buang! Ako nga imong alagad, wala makakita sa mga mensahero sa akong amo.

²⁶ “Ug karon, akong agalon, samtang buhi ang Ginoo ug ikaw buhi, dili gitugot ni Yahweh nga magpabanaw kag dugo sa pagpanimalos alang sa imong kaugalingon. ²⁷ Dawaton mo unta ang gasa sa imong alagad alang kanimo, ug ihatag sa nagsunod nga mga batan-on mong lalaki. ²⁸ Pasayloa ang sayop sa imong alagad.

“Hatagan ka untag mga kaayohan ni Yahweh ug banay nga motunhay, kay misalmot ka man sa mga gubat ni Yahweh. Busa, dili moabot kanimo ang daotan sa tibook mong kinabuhi. ²⁹ Kon dunay nanginguha pagpatay kanimo hinaot nga ang kinabuhi sa akong agalon, maapil sa bugkos sa mga buhi ubos sa pag-amuma ni Yahweh, inyong Diyos. Ibalala unta niya sa tirador ang kinabuhi sa iyang mga kaaway.

³⁰ “Kon tumanon na sa Diyos ang kaayohan gisaad kanimo ug pilion ka na nga pangulo sa Israel, ³¹ wala kay katarongan nga mobatig kaguol ug magbasol, kay wala ka makapabanaw dugo ug makapanimalos alang sa imong kaugalingon. Ug kon hatagan ka kaayohan ni Yahweh, mahinumdom ka unta sa imong ulipon.”

³² Miingon si David kang Abigail: “Dayegon si Yahweh, ang Diyos sa Israel, nga nagpadala kanimo niining adlaw aron akong ikasugat! ³³ Hatagan ka untag kaayohan tungod sa maayo mong paghukom ug sa pagbabag mo kanako pagpabanaw dugo ug pagpanimalos alang sa akong kaugalingon. ³⁴ Samtang buhi si Yahweh, Diyos sa Israel, gipugngan ako niya pagbuhat ug daotan. Kon wala ka pa magdali pagsugat kanako, walay mahibiling buhi sa kabanayang lalaki ni Nabal inigkabuntag. ³⁵ Gidawat ni David ang dala ni Abigail ug miingon siya: “Pauli nga malinawon. Na-

dungog ko ang imong tingog ug gidawat ko ang imong hangyo.”

³⁶ Mibalik si Abigail kang Nabal nga nag-andam ug dakong salosalosa sa balay, sama sa pangilin sa usa ka hari. Sayo kaayo si Nabal. Busa, wala mohisgot ug bisag unsa si Abigail hangtod sa buntag ³⁷ dihing nahuwasan na si Nabal. Gisulitihan siya ni Abigail sa tanan. Giataki siya sa kasingkasing ug dili makalihok. ³⁸ Human sa 10 ka adlaw, namatay siya.

³⁹ Sa pagkadungog ni David nga patay na si Nabal, miingon siya: “Dayegon ang nagbabag kanako pagbuhat ug daotan. Gimbut-an ni Yahweh nga ang daotang binuhatan ni Nabal mobalik ra usab sa iyang ulo.”

⁴⁰ Gipaadto ni David sa iyang mga alagad si Abigail sa Carmelo aron ingnon: “Gipaanh kami ni David, kay buot siyang mangasawa kanimo.” ⁴¹ Mibarog si Abigail, miyukbo hangtod sa yuta ug mitubag: “Ania ang alagad nga tighugas sa mga tiil sa sulugong sa akong agalon.” ⁴² Mibarog dayon siya ug misakay sa asno uban sa lima ka sulugoong dalaga. Milakaw siya nga gisundan sa mga mensahero ni David, iyang banay.

⁴³ Napangasawa usab ni David si Ajinoam sa Jezrael. Mga asawa sila ni David. ⁴⁴ Sa laing bahin, gihatag ni Saul ang iyang anak nga si Micol, asawa ni David, kang Palti, anak ni Laish nga taga Galim.

26 ¹ Giadto si Saul sa taga Zif aron sul-tihan nga nagtago si David sa bungtod sa Jaquila, sa sidlakan sa Jesimon. ² Busa, midulhog si Saul sa Disyerto sa Zif uban sa 3,000 ka piniling tawo gikan sa Israel aron pagpangita kang David. ³ Nagkampo siya sa kabungtoran sa Jaquila sa kilid sa dalan sa sidlakan sa Jesimon. Didto pod sa Disyerto si David sa pagkasayod niya nga misunod si Saul. ⁴ Nagpadala siyag mga espiya aron pagtino kon moabot ba gayod si Saul. ⁵ Ug miadto si David sa gikampohan ni Saul diin nakita niya ang gihigdaan ni Saul ug Abner, anak ni Ner ug heneral sa kasundalohan ni Saul. Natulog si Saul sa kampo linyokan sa iyang ginsakpan.

⁶ Nangutana siya kang Ajimelec, ang Heteo, ug kang Abisai, anak ni Sarvia ug igsoon ni Joab: “Kinsay mokuyog kanako pag-adto sa kampo ni Saul?” Mitubag si Abisai: “Ako!” ⁷ Sa gabii, misulod sa kampo si Abisai ug si David. Natulog si Saul sulod sa kampo. Unya, giugsok nila sa yuta sa may ulohan niya ang espada. Si Abner ug ang ubang sakop nanghigda libot ka-

• **26.1** Ang gisaysay tingali sa kapitulo 24 gihisgotan na sab dinhi. Duha ka managlahing sugilanan nga nagkahulogan sa pagbati ni David atubangan ni Saul.

niya. ⁸ Miingon si Abisai kang David: “Karon adlaw, gihatag sa Diyos sa imong kamot ang imong kaaway. Pasagding ilan-sang ko siya sa yuta sa usa ka uhas sa pana. Dili na kinahanglang usban.” ⁹ Apan miingon si David kang Abisai: “Ayaw siyang patya. Kinsay mobakyaw sa kamot batok sa gihilogan ni Yahweh nga dili silotan?” ¹⁰ Ingon nga buhi si Yahweh, bahala na kaniya ang Diyos. Siya ray makahampak kaniya, o mamatay siya sa takna sa iyang kamatayon o sa panggubatan. ¹¹ Dili unta motugot si Yahweh nga mobakyaw ko sa akong kamot batok sa gihilogan sa Diyos! Kuhaa sa ulohan ang iyang espada ug ang sudlanan sa tubig. Unya, manglakaw ta.”

¹² Gikuha ni David ang espada ug ang sudlanan sa tubig sa ulohan ni Saul ug namiya sila nga walay nakakita, nahibalo ug nakamata. Nangatulog ang tanan, kay gipahinanok man sila ni Yahweh.

¹³ Miadto si David sa pikas bakilid ug mibarog sa pikas bungtod layog dyotay kanila. ¹⁴ Misinggit siya sa mga sakop ni Saul ug ni Abner, anak ni Ner: “Ngonong dili ka motubag, Abner?” Mitubag si Abner: “Kinsay nagtawag sa hari?” ¹⁵ Miingon si David kang Abner: “Dili ka ba lalaki? Kinsay susama sa Israel? Ngonong wala mo bantayeg maayo ang agalon mong hari? May nakasulod sa kampo aron pagpatay sa hari nga imong agalon!” ¹⁶ Ingon ba niini ang pagtuman nimo sa imong katungdanan? Saksi namo si Yahweh nga angay kang patyon, kay wala mo bantayi ang imong agalon nga hinilogan sa Diyos. Pangitaa ang espada sa hari ug ang sudlanag tubig nga diha sa iyang ulohan.”

¹⁷ Nailhan ni Saul ang tingog ni David ug nangutana siya: “Ikaw ba kana David, akong anak?” Mitubag si David: “Oo, mahal kong agalon.” ¹⁸ Ngonong gigukod man ako sa akong agalon? Unsay akong nabuhat? Unsay mga salaa ang akong nabuhat? ¹⁹ Paminawon karon sa agalon kong hari ang isulti sa iyang alagad. Kon giaghat kamo ni Yahweh sa paggukod kanako, malukmay unta sa gasa ang iyang buot. Apan kon gihimo kini sa tawo, tunglohon unta siya sa atubangan sa Diyos, kay gihi-nginlan ako nila ug gidid-an sa pagpagpanag-iya sa akong bahin sa kabilin ni Yahweh. Morag giingnan ako: ‘Lakaw ug alagari ang ubang diosdios!’” ²⁰ Dili unta motulo sa yuta ang akong dugo layo sa atubangan sa Diyos! Kay ang hari sa Israel migawas aron mangitag pulgas, sama sa tawong namusil ug langgam sa kabukiran:”

²¹ Unya, miingon si Saul: “Nakasala ako! Balik David, akong anak. Dili na kita buhatag daotan, kay gihatagan mog bili ang akong kinabuhì karon adlaw. Mora akong buang. Nakahimo akog dako kaayong sa-

yop.” ²² Mitubag si David: “Ania ang imong espada, mahal nga hari! Paaria ang usa nimong alagad aron pagkuha niini.” ²³ Gi-gantihan sa Diyos ang katarong ug kamati-nud-anon sa matag usa. Karon adlaw, gihatag ka sa Ginoo sa akong kamot. Apan dili ko buot mohimog daotan sa hinilogan sa Diyos. ²⁴ Ingon nga karon gihatagan kog bili ang imong kinabuhì, bilhon usab unta ni Yahweh ang akong kinabuhì. Luwason unta ako niya sa tanang kalisdanan.”

²⁵ Ug miingon si Saul kang David: “Makadawat kag kaayohan, David, akong anak. Magmalamposon ka sa tanan mong gimbut-an.” Mipadayon si David sa dalan nga iyang gilaktan ug mipauli si Saul sa ilaha.

Si David taliwala sa mga Pilisteo

27 ¹ Nakahunahuna si David: “Mamatay ako sa kamot ni Saul sa umaabot nga mga adlaw. Maayo pag molayas ako ngadto sa kayutaan sa mga Pilisteo aron pul-an si Saul sa pagpangita kanako. Sa ingon makalikay ako sa iyang kamot.” ² Busa, nanglakaw si David ug ang 600 ka kauban. Miadto sila kang Aquis, anak ni Maoc nga hari sa Gat. ³ Mipuyo siya ug ang iyang mga tawo ug ang pamilya sa matag usa sa Gat uban ni Aquis. Miuban kang David ang duha ka asawa, si Ajinoam sa Jezrael ug si Abigail sa Carmelo, byuda ni Nabal. ⁴ Sa pagkahibalo niini ni Saul, wala na siya mangita kang David.

⁵ Miingon si David kang Aquis: “Kon maayo ang imong pagtan-aw kanako, hatagi kog luna sa usa sa imong balangay sa kabukiran. Ngonong mopuyo man uban kanimo dinhi sa sudad ang imong ulipon?” ⁶ Gihatag ni Aquis kang David nianang adlaw ang Siquelag nga hangtod karon gipanag-iya pa sa mga hari sa Juda. ⁷ Mipuyo si David sa kayutaan sa mga Pilisteo sulod sa usa ka tuig ug upat ka bulan.

⁸ Unya, milugsong siya uban sa iyang katawan. Gisulong nila ang mga Guesurita, Guergueseong ug ang Amalecita. Silay nagpuyo sa yuta nga sakop sa Telam hangtod sa Sur ug sa kayutaan sa Ehipto. ⁹ Sa pagsulong ni David sa usa ka yuta, wala siyay ibiling buhi, lalaki o babaye. Gipanguha niya ang mga karnero, baka, asno, kamelyo ug mga sapot. Ug ayha pa siya mobalik kang Aquis. ¹⁰ Inigpangutana ni Aquis: “Diin mo mosulong karon?” Motubag si David: “Sa Negueb sa Juda, o sa Negueb sa Jerajmeel, o sa Negueb sa mga Quenita.” ¹¹ Walay gibiling buhi si David lalaki o babaye, nga dad-on sa Gat. Nahunahuna niya: “Tingaleg mosulti sila batok kanamo ug moingon: ‘Kini ang gibuhat ni David: Mao kini ang iyang gibuhat samtang nagpuyo siya sa yuta sa mga

Pilisteo.”¹² Gisaligan ni Aquis si David ug nakahunahuna si Aquis: “Nasilag si David sa kaugalingon niyang syudad, ang Israel, busa, maako siyang alagad hangtod sa hangtod.”

Nangonsulta si Saul

28¹ Niadtong panahona, gitigom sa mga Pilisteo ang ilang kasundalohan aron makig-away sa Israel. Miingon si Aquis kang David: “Angay kamong mahibalo nga ikaw ug ang imong mga tawo kinahanglan mo-kuyog kanako.”² Mitubag si David: “Makita nimo kon unsay buhaton sa imong alagad.” Miingon si Aquis kang David: “Himoon ko ikaw nga permanenti nakong gwardiya.”

³ Patay na kaniadto si Samuel ug nagbangotan alang kaniya ang tibuk Israel. Gilubong nila siya sa iyang kaugalingong syudad sa Rama. Sa laing bahin giabog ni Saul ang mga manalagna gawas sa kayutaan.⁴ Nagtapok ang mga Pilisteo ug nagkampo sa Sunem, samtang gitigom ni Saul ang mga Israelita ug mikampo sa Gelboe.⁵ Sa nakita na ni Saul ang kasundalohan sa mga Pilisteo, nahadlok siya ug nagpanuko.⁶ Nakisayod si Saul sa Diyos, apan wala motubag si Yahweh, bisag sa damgo o sa Urim o sa mga propeta.⁷ Miingon si Saul sa iyang mga ulipon: “Pangitai kog babaye nga makapangonsulta sa espiritu sa mga minatay. Mangonsulta ako kaniya.” Miingon ang mga sulugoon: “May usa sa Endor.”

⁸ Busa, nagtakoban si Saul. Nagsulob siyang laing sapot ug milakaw uban sa duha ka sakop. Gabii na sa pag-abot nila sa babaye nga iyang giing-

nan: “Magpangutana ka sa espiritu alang kanako ug tawga ang espiritu nga akong isulti.”⁹ Apan mitubag ang babaye: “Nahibalo ako sa gibuhay ni Saul. Gipalayas niya sa kayutaan ang mga medyum ug espiritista. Nganong gibutang ako nimo sa laang, aron ba patyon ako?”¹⁰ Apan misaad si Saul sa ngalan ni Yahweh: “Saksi nako ang Diyos, dili ka matumpawak sa kadaot tungod lang niini!”

¹¹ Ug miingon ang babaye: “Kinsay imong ipatawag?” Mitubag siya: “Si Samuel.”

¹² Misinggit og kusog ang babaye sa pagkakita niya kang Samuel, ug miingon siya kang Saul: “Nganong nanglingla ka? Si Saul ka!”¹³ Ug miingon ang hari: “Ayawg kahadlok. Unsay imong nakita?”

Miingon ang babaye: “Ang dios nga misaka sa ibabaw sa yuta.”¹⁴ Nangutana si Saul sa dagway ini. Mitubag ang babaye: “Tigulang siya nga nagkapa!” Nahibalo si Saul nga si Samuel kini, ug miyukbo siya nga sangko sa yuta ang nawong.

¹⁵ Miingon si Samuel kang Saul: “Nganong gipatawag ug gitugaw ako nimo?” Mitubag si Saul: “Nabalaka ako, nakig-away kanako ang mga Pilisteo ug gipasagdan ako ni Yahweh. Wala ako niya tubaga bisag pinaagi sa mga manalagna ug damgo. Busa, gipatawag ko ikaw aron sultihan ako nimo sa angayng buhaton.”

¹⁶ Miingon si Samuel: “Nganong nakapangutana ka man kanako karon nga gisalikway ka na ni Yahweh ug gikaaway mo siya?”¹⁷ Gituman ni Yahweh ang iyang gisulti kanako.

• **28.1** Gipakita dinhi nga tawo si Saul sama nato. Si David nga misalig ni Yahweh ug gimahal sa kadaghanan, nakihagwa sa mga kakuyaw uban sa tumang kamalinawon, samtang si Saul kinaugalingon rang nagpas-an sa pagbati ug suliran niya. Wala na si Samuel, ang kaatbang nga kapahungawan sa kahadol niya sa kinabuhi. Dili na siya pakigsultihan sa Diyos. Busa, nag-inusara lang siyang atubang sa mahulgaong palibot, gitulisok ug gipaantos sa mga duda niya ug kabalaka.

Nangitag paagi si Saul nga makadungog sa makalipayng tubag sa Diyos. Gihukman siya ni Samuel sa kamatayon, apan mibiya nga malinawon, kay nabug-atan siya dili kaayo tanto sa kahadlok sa kamatayon kondili, sa pag-inusara niya samtang diha pa siya sa gahom. Ang gi-handag ug gitamad sa kadaghanan nahisama sa nagsalig sa panabang sa babayeng kabos ug makasasala, apan masinabotong naminaw niya.

Gilaksi na sa Diyos ang pagkahari sa imong kamot ug gihatag sa imong silingan nga si David. ¹⁸ Misupak ka kang Yahweh sa wala pagpahamtang sa mga Amalecita sa nagdilaab nga kasuko sa Diyos. Busa, gihimo kini karon ni Yahweh ¹⁹ ug gihatag sa Diyos ang Israel sa kamot sa mga Pilisteo. Kauban ka sa gitugyan sa Diyos sa mga Pilisteo. Ugma ikaw ug ang imong mga anak nga lalaki makauban ko na. Itugyan sa Ginoo ang kasundalohan sa Israel sa kamot sa mga Pilisteo.”

²⁰ Kalit nga natumba sa yuta si Saul tungod sa makapalisang nga mga pulong ni Samuel. Walay nahibilin sa iyang kusog, kay sa tibuok adlaw ug gabii wala siyay nakaon.

²¹ Miduol ang babaye kang Saul ug nakakita nga nalisang kini pag-ayo. Miingon ang babaye: “Gitahod ka sa binatonan nimong babaye. Gitahan niya ang kinabuhi aron pagbuhat sa imong gisugo. ²² Karon, kinahanglang maminaw ka sa imong alagad. Tugti nga hatagan ko ikaw og dyotayng pagkaon aron makusog-kusogan ka ug makapadayon sa imong panaw!” ²³ Mibalibad si Saul ug miingon: “Dili ko mokaon.” Busa, gipugos siya sa iyang mga ulipon ug sa babaye. Ug misunod siya. Mibangon siya sa yuta ug milingkod sa higdaanan. ²⁴ Giihaw dayon sa babaye ang gipatambok nga nati sa balay. Nagkuha siyag harina nga iyang gimasa ug gibuhat nga pan nga way patubo. ²⁵ Gipakaon niya si Saul ug nanglakaw sila nianang gabhiona.

29 ¹ Gittigom sa mga Pilisteo sa Afec ang ilang kasundalohan, ug ang mga Israelita nagkampo sa kilid sa tubod sa Jezrael. ² Samtang ang mga pangulo sa

kalungsoran sa Pilisteo nag-una sa ilang pundok nga tagmanggatos ug linibo, nag-paulahi si Aquis, si David ug ang iyang mga tawo. ³ Nangutana ang mga pangulong Pilisteo: “Kinsa kining Hebreo?” Miingon si Aquis sa mga Pilisteo: “Si David nga alagad ni Saul, ang hari sa Israel. Dugay ko na siyang kauban, kapin na sa usa ka tuig. Wala akoy ikasaway kaniya.” ⁴ Gikasuko kini sa mga pangulong Pilisteo nga miingon: “Pabalika siya ug papaulia sa dapit nga imong gihatag kaniya. Dili siya angayng mouban kanato sa panggubatan. Tingaleg mosumbalik siya sa pagpakig-away. Kay unsaon man niya pagbalik sa iyang agalon, kon dili pinaagi sa ulo sa atong mga tawo?” ⁵ Dili ba, ang David man ni nga gisayawan nila ug giawitan: “Napatay ni Saul ang linibo ug ni David ang minilyon?”

⁶ Busa, gitawag ni Aquis si David ug giingnan: “Nahibalo ang Diyos nga gisaligan ko ikaw. Nalipay ako nga mouban ka sa kampo. Wala akoy nakita kanimo nga daotan sukad sa pag-abot nimo hangtod karon. Apan dili maayo ang pagtan-aw kanimo sa mga pangulo. ⁷ Balik na lang ug lakaw sa hilom. Ayawg buhat og bisag unsa nga makapasuko sa mga pangulong Pilisteo.” ⁸ Nangutana si David kang Aquis: “Apan unsay akong nabuhat? Unsay imong nakita sa imong alagad sukad sa pag-alagad ko kanimo hangtod karon, nga dili naman ako nimo pakuyogon ug paapilon sa pagkiggubat batok sa mga kaaway sa agalon kong hari?” ⁹ Mitubag si Aquis: “Nahibalo ako nga sama ka sa anghel sa Diyos nga nakapahimuot kanako. Apan dili mosugot ang mga pangulong Pilisteo pagpauban kanimo sa panggubatan. ¹⁰ Busa, matag sayo ugma sa buntag, ug panglakaw kamo uban sa imong katawhan.”

¹¹ Mimatag sayo si David ug ang iyang mga tawo sa sunod adlaw. Namiya sila sa kaadlawon ug mibalik sa yuta sa mga Pilisteo. Sa laing bahin midulhog sa Jezrael ang mga Pilisteo.

Paglungkab sa Siquelag

30 ¹ Miabot si David ug ang iyang mga tawo sa Siquelag sa ikatulo ka adlaw, apan gisulong na ug gisunog sa mga Amalecita ang Negueb ug ang Siquelag! ² Gibihag ang mga babaye

• **30.1** Usa ni sa mga hitabo diin gipakita ang hingpit nga pagkahugno ni David.

Bisag daw gidat-ogang siya sa langit, wala siya kawad-ig paglaom.

Parehoh bahin...(b. 24) Dili motugot si David sa bahinay nga maghimog kalainan tali

sa mialagad ug wala. Kining matanga sa katingabanong kahiusa maoy diwa nga nagtuhog sa tanang pamalaod sa Deuteronomio.

Nahimong kalag si David ug tighatag og kinabuhi sa grupo. Gipakitag unsaon niya pagdumala ug pagtudlo ang katawhan kon mahari na siya.

ug ang diha sa syudad, mga bata o tigulang. Walay gipatay, apan sa paglakaw gidala nila ang tanan.

³Pag-abot ni David ug sa iyang mga tawo sa syudad nakita nila nga gisunog kini ug gidagit ang ilang asawa ug mga anak. ⁴Mihilak og kusog si David ug ang iyang mga kauban hangtod nga nahurot ang ilang luha. ⁵Gibihag ang duha ka asawa ni David, si Ajinoam sa Jezrael ug si Abigail sa Carmelo, ang byuda ni Nabal. ⁶Nabalaka si David, kay nakadungog man siya nga nagsabot ang mga tawo sa pagbato kaniya. Nasa-kitan sila pag-ayo tungod sa gidangatan sa ilang mga anak. Apan nakakaplag og kusog si David diha kang Yahweh, iyang Diyos.

⁷Giingnan ni David si Abiatar, anak ni Ajimelec, sa pagdala kaniya sa Efad. Ug gidala kini. ⁸Unya, nakigsulti si David sa Ginoo: “Gukdon ug mappsan ko ba ang nanulong? Mitubag ang Ginoo: “Gukda, kay makaapas ka ug mabawi nimo ang nabihag!”

⁹Milakaw si David kuyog sa 600 ka tawo, ug miabot sa sapa sa Sabes diin nagpabilin ¹⁰ang 200. Gikapoy sila pag-ayo ug dili makatabok sa sapa. Mipadayon paggukod si David ug ang ⁴⁰⁰ka tawo.

¹¹Unya, nakasugat sila sa bukid og Ehiptohanon nga gipaatabang nila kang David. Gipakaon siya, gipainom ug gihatagag ¹²hiniwa nga bibingkang pasas ug duha ka pungpong nga ubas. Mikaon ang Ehiptohanon ug nabalikan sa kusog. Tulo na ka adlaw ug gabii nga wala siya makakaon ni makainom. ¹³Miingon kaniya si David: “Kinsay imong agalon ug taga diin ka?” Mitubag siya: “Ehiptohanon ako, ulipon sa usa ka Amalecita. Tungod sa sakit gibiyahan ako sa akong agalon. ¹⁴Gisulong namo ang Negueb sa mga Cereteo ug ang kayutaan sa Juda ingon man ang Caleb, ug gisunog namo ang Siquelag!” ¹⁵Ug miingon si David: “Makadala ka ba kanako ngad-

to sa maong pundok?” Mitubag siya: “Panumpa sa ngalan sa Diyos nga dili ako ninyo patyon ug iuli ako sa akong amo, kay dad-on tamol!”

¹⁶Gidala sa Ehiptohanon si David. Nagkatagkatag sa kampo ang pundok sa mga bandido nga nangaon, nanginom ug nanayaw. Gikombirahan nila ang daghang natulis sa yuta sa mga Pilisteo ug sa kayutaan sa Juda. ¹⁷Nakig-away si David batok kanila gikan sa hapon hangtod sa gabii sa sunod pang adlaw. Walay nakaikyas gawas sa 400 ka mga ulitawo nga nakaikyas sakay sa mga kamelyo.

¹⁸Nabawi ni David ang tanang nakuha sa mga Amalecita lakip ang duha niya ka asawa. ¹⁹Walay nawala, gikan sa gamay hangtod sa dako, sa mga anak nga lalaki o babaye, sa nakawat ug nakuha sa mga Amalecita. Nabawi ang tanan ni David. ²⁰Gikuha niya ang tanang karnero ug baka. Unya giabog sa katawhan ang mga panon sa kahayopan aron mag-una kang David. Nag-ingon sila: “Mga bihag kini ni David!”

²¹Gibalikan ni David ang 200 niyang tawohan nga nagpabilin sa may sapa sa Bisar tungod sa kakapoy. Gisugat nila si David ug ang tanang kauban. Miduol kanila si David ug nangumosta. ²²Apan may mga daotag hunahuna uban ni David nga miingon: “Kay wala man sila mokuyog kanato, dili sila angayng bahinan sa atong nabihag. Pakaonon nila ang ilang mga asawa ug anak ug makalakaw na sila!” ²³Miingon si David: “Mga igsoon, dili kini ang angayng buhaton. Ang tanan gihatag kanato ni Yahweh. Giampingan ta niya ug gitugyan sa atong kamot ang pundok sa mga bandido nga misulong kanato. ²⁴Kinsay mouyon sa inyong gisulti? Bahinon gayod ang mga butang tali sa nakig-away ug sa nahibilin. Parehog bahin ang tanan.” ²⁵Gikan kaniadto hangtod karon, nahimo kining tulumanon ug batasan sa Israel.

²⁶ Sa pag-abot ni David sa Siquelag, nagpadala siyag bahin sa nabihag alang sa mga tigulang sa Juda, ingon man sa iyang kahigalaan. Miingon siya: ²⁷ “Ania ang sinugatan sa Betul, Rama, Negueb, Yatir, ²⁸ Aroer, Sifmot, Estemoa, ²⁹ Carmelo, mga syudad sa Jerameel ug sa mga Quenita, ³⁰ Jorma, Bor-asan, Eter, ³¹ Hebron, ug sa tanang dapit nga gihunongan ni David ug sa iyang mga tawo.

Ang kamatayon ni Saul

31 ¹ Nakiggubat ang mga Pilisteo sa Israel ug pag-ikyay sa mga Israelita daghan ang nangatumba ug nangamatay sa bukiran sa Gelboe. ² Unya nadakpan sa mga Pilisteo si Saul ug ang mga anak niyang lalaki nga gipatay: si Jonatan, Abinadab ug Malquisua. ³ Misulbong ang gubat sa palibot ni Saul nga nahadlok sa pagkakita niya sa mga mamamana.

⁴ Miingon si Saul sa tigdala sa iyang taming: “Kuha ang imong espada ug dunggaba ko, kon dili gani patyon ako sa mga pisot ug ilang gamiton!” Apan tungod sa hilabihang kahadlok dili mobuhat ang iyang kaabag. Busa, gihulbot ni Saul ang kaugalingong espada ug naghikog. ⁵ Sa pagkakita sa kaabag nga patay na si Saul, naghikog usab siya. Miuban siya kang Saul nga namatay. ⁶ Nagdungag kamatay sa maong adlaw si Saul, ang tulo niya

ka anak nga lalaki, ang tagdala sa taming ug ang iyang mga tawo.

⁷ Sa pagkakita sa mga Israelita sa pikas bahin sa walog ug sa pikas bahin sa Jordan nga nangikyay na ang kasundalohan sa Israel ug patay na si Saul ingon man ang tulo niya ka anak, mibiya sila sa syudad. Nangikyay pod sila. Miabot ang mga Pilisteo nga mipuyo ditto.

⁸ Sa sunod adlaw, miabot ang mga Pilisteo aron paghubo sa mga minatay ug nakita nila nga namatay si Saul ug ang tulo ka anak sa bukiran sa Gelboe. Unya, gisangyaw sa tibuok kayutaan sa mga Pilisteo ang maayong balita, sa templo sa ilang diosdios ingon man sa ilahang ginsakpan. ⁹ Giputlan si Saul sa ulo, ug gikuha ang hinagiban.

¹⁰ Gibutang nila sa templo sa Asartarte ang mga hinagiban ni Saul ug gilansang ang iyang lawas sa koral sa Betsan. ¹¹ Sa pagkadungog sa taga Jabes, giludod sila sa gibuhat sa mga Pilisteo kang Saul, ¹² nanggula ang mga maskuladong lalaki ug nagbuntag og baklay. Gikuha nila gikan sa koral sa Betsan ang mga patayng lawas ni Saul ug sa mga anak ug mibalik sila sa Jabes Gilead diin gisunog nila kini. ¹³ Unya, gikuha nila ang mga bukog ug gilubong ilalom sa kahoyng tamarisko sa Jabes. Dayon, nagpuasa sila sulod sa pito ka adlaw.

• **31.1** Sugod dinhi dili na hisgotan ang ngalan ni Saul sa Biblia. Apan kahilom ni nga puno sa pagtahod; malagmit apil ug nakaambit ang iyang katawhan sa iyang kapakyasan,

labi na kay gipasagdan siya. Malagmit nagpakahilom sila, kay gibati nila nga dili angay ug tarong ang pagdaot ni Saul ug dili sab sila makaakog basol sa Diyos.